

Akcije za tretjo stranko. - Umor v Bolgariji nepojasnjen.

PROHIBICIJSKA STRANKA ZA PORAZ AL SMITHA. — VODITELJICA DELAVSKE SKUPINE PROTI DEMOKRATSKI IN REPUBLIKANSKI PLATFORMI. — FLORIDA JE ZA HOOVERJA KER JE SMITH MOKER.

Chicago, Ill. — V torek 10. julija so se člani prohibicijske stranke zbrali skupaj v La Salle hotelu na svoji letni konvenciji. Na predvečer konvencije je med delegati prišlo do preloma — ena skupina je za Hooverja, predsedniškega kandidata republikanske stranke in Curtisa, podpredsedniškega kandidata, druga skupina je pa za to, da bi se ustanovila tretja stranka, to je, da bi sami postavili svoje kandidate.

NOBENEGA SLEDU ZA MORILCI PROTOGOROVA.

Vojaske čete zasledujejo napadale voditelja macedonskih revolucionarjev. — Sovjete obdolžujejo, da so v ozadju tega umora.

Dunaj, Avstrija. — Vsa pozivvedovanja za morilce "krvavega generala", tako namreč so imenovali Aleksandra Protoguerova, ki je bil v soboto v Sofiji umorjen, so ostala brezuspešna. Vojaske čete še dalje poizvedujejo; kakor zglada, je bil umor izvršen po dobro izdelanem načrtu in je verjetno, da so imeli morilci večje število zaveznikov.

General Aleksander Protoguerov je bil znan po priimku "krvavi general". Bil je glavni vodja komitejev, član centralnega komiteja macedonske revolucionarne organizacije, katera si prizadeva razkropiti lene Macedonce združiti v neodvisno macedonsko državo.

Po svetovni vojni je del Macedoncev prišel pod vladno Jugoslavije, drugi del pod Bolgarijo in tretji je na Grškem.

Nekateri so mnenja, da so generala umorili člani skupine Macedoncev, nasprotni stranki, h kateri je spadal Protoguerov. Večina pa je tega mnenja, da je bil umor izvršen po naročilu ruskih boljševikov, ki si prizadevajo, da bi prišla bolgarska vlada v roke kmetijskega diktatorstva. Sovjetski list na Dunaju, La Federation Balkanique, je že večkrat pisal članke proti bolgarski vladi, in člani vlade obdolžuje, da so agenti Mussolinija in faszizma.

John B. Coffin iz Johnstowna, Fla je rekel, da morajo vse svoje moči porabiti le za to, da bo poražen Al Smith, ker je moker. — Kakor izgleda, se ti možje strašno boje mokrote. Bogzna če imajo na srce to kar imajo na jeziku.

OKUŽENO MLEKO.

Štirinajst oseb umrlo ker so pile okuženo mleko. — Šest sto je bolnih. — Živino preiskujejo izvedenci. — V La Salle dva mrtva.

Lee, Mass. — V tujakšnjem mestu zaznamujejo dvanajst smrtnih slučajev vsled uživanja okuženega mleka; nad šest sto oseb je bolnih in se zdravijo v bolnišnicah. Zdravstvene oblasti so na delu, da preprečijo epidemijo. Izvedenci preiskujejo mlečne krave in drugo živino. Guverner Alvan Fuller je izdal ukaz, da se do preklica ne smejo vršiti nobene seje ali kaj sličnega, kjer bi skupaj prišlo več ljudi. Vse mleko se mora poprej pasteurizirati, predno se postavi na trg. — Iz Bostona je pripelo semkaj več zdravnikov in bolniških strežnic.

La Salle, Ill. — Dva sina od Nicholasa Conwaya, farmarja sta umrla in štirje člani družine so oboleli in se nahajajo v St. Mary's bolnišnici, žrtve okuženega mleka. Mlajši sin, Robert, je zbolel 30. junija, umrl 5. julija. Njegov brat, Bonaface je podlegel v štirih in dvajsetih urah.

LJUDSTVO POZDRAVLJA AL SMITHA.

Veliko je bilo navdušenje v Albany, ko je bil na konvenciji v Houstonu nominiran Alfred E. Smith za predsedniškega kandidata. Slika nam predstavlja prizor pred guvernersko palačo v Albany, ko se Smith zahvaljuje množici za ovacije in častitke.

JUGOSLAVIJA DOBI POSOJILO.

Izjava zastopnika finančnega ministra o posojilu. — Glavni pogoj se označuje, da se pred emisijo sklene zakon o stabilizaciji dinarja.

Belgrad, Jugoslavija. — Zastopnik finančnega ministra dr. Špaho je podal o vprašanju najetja posojila sledečo izjavo:

"Dne 19. junija se je dosedel v Londonu sporazum med finančnim ministrom Markovičem in bančno skupino o najetju državnega posojila, ki bi se emitiralo v Londonu ali New Yorku. Ta sporazum se izraža v tem, da se je določilo besedilo dogovora o posojilu in splošnih obveznicah, na podlagi katerega bi se izvršila emisija. Emisija bi se mogla izvršiti v roku do 15. julija. Kot glavni pogoj se označuje, da se pred emisijo sklene zakon o stabilizaciji dinarja, da se zakonito dovoli najetje posojila, kakor tudi, da se uredijo tudi nekatera manj važna vprašanja. Ker bi bili po dosedaj ustaljeni praksi na svetovnem denarnem trgu za določitev emisijskega tečaja za obveznice našega posojila merodajni tečaji naših prejšnjih papirjev, in ker je tečaj naših 7% obveznic državnega posojila iz leta 1922 na newyorški borzi znatno variral, finačni minister ni smatral za mogoče, da bi pristal na to, da bi se izvršila emisija v tej sezoni, ker bi bili v sedanjih razmerah pogojji za posojilo težji, nego bi mi mogli pričakovati, ter se je sporazumno z bančno skupino emisija odložila na jesen. Da bi se med tem časom zagotovilo financiranje započetih projektiranih del v državi, lahko vlada dobi od bančne skupine potreben predujem v koliko se bodo popreje izvršili pogojji, ki se zahtevajo za samo emisijo. Ta predujem bi se vrnil takoj po izvršeni emisiji posojila."

NOVA VLADA V JUGOSLAVIJI?

Belgrad, Jugoslavija. — V torek je kralj Aleksander pozval Z. Balužiča, jugoslovenskega poslanika za Nemčijo iz Berlina, naj se takoj vrne in poskusi sestaviti novo vlado.

ZRTVI STRUPENEGA ZGANJA.

Chicago, Ill. — Mrs. Charles Hecker, stara 60 let, in njen 40 letni sin William sta bila najdena mrtva v stanovanju na 2853 Milwaukee ave. Ugotovilo se je, da ju je umoril "moonshine". Ko ju sosed tukaj v svojem stanovanju v Wardman Park hotelu premilnil.

Washington, D. C.

Bivši zvezni senator George E. Chamberlain iz Oregona je tukaj v svojem stanovanju v Wardman Park hotelu premilnil.

VROČINA ZAHTEVALA VEČ ŽRTEV.

V New Yorku vlada neznosna vročina. — V Pennsylvaniji tudi zaznamujejo smrtne slučaje radi vročine. — V Milwaukee pet oseb umrlo.

New York, N. Y. — Na vzhodu vlada huda vročina. Iz New Yorka poročajo, da je umrlo v enem dnevu šest oseb radi vročine. V ponedeljek je kazal toplomer v mestu 92 stopinj nad ničlo. — V Glen Falls so imeli 98 stopinj nad ničlo. — V Pennsylvaniji poročajo o hudi vročini; v Philadelphiji je prilezlo živo srebro do točke 95 nad ničlo, v nekaterih delih države celo do sto stopinj. Več tovarn je bilo primoranih ustaviti z obratom radi vročine. V državi Pennsylvanija zaznamujejo šest smrtnih slučajev.

V St. Louisu je to poletje umrlo sedemnajst oseb vsled vročine. V Washingtonu je bilo v ponedeljek 94 stopinj nad ničlo. — V Chicagu je tudi več oseb umrlo radi vročine in jezero je zahtevalo več žrtev. Utonil je Joseph Pestka, star 36 let, oče petih otrok.

Milwaukee, Wis. — Pet oseb je umrlo v tujakšnjem mestu vsled vročine. Zlasti koncem minulega tedna je vlada v mestu in okolici neznosna vročina.

NOVA VLADA V JUGOSLAVIJI?

Belgrad, Jugoslavija. — V torek je kralj Aleksander pozval Z. Balužiča, jugoslovenskega poslanika za Nemčijo iz Berlina, naj se takoj vrne in poskusi sestaviti novo vlado.

ZRTVI STRUPENEGA ZGANJA.

Chicago, Ill. — Mrs. Charles Hecker, stara 60 let, in njen 40 letni sin William sta bila najdena mrtva v stanovanju na 2853 Milwaukee ave. Ugotovilo se je, da ju je umoril "moonshine". Ko ju sosed tukaj v svojem stanovanju v Wardman Park hotelu premilnil.

KRIŽEM SVETA.

Atlantic City, N. J. — C. Emoyr Titman je tehtal pred petnajstimi leti 545 funtov, leto pozneje pa 700 funtov. Zdravniki so ugotovili, da bo živel le še par mesecev. Titman je bil premožen, sklical je skupaj prijatelje in zapravil z njimi v enem letu premoženje vredno \$250,000, češ, po smrti ne bo potreboval denarja. Zdaj, po petnajstih letih, je umrl v revščini, star 49 let.

Springs Lake Heights, N. Y. — Dva potnika sta prišla ob življenje, ko je v tujakšnji bližini treščilo na zemljo nekoliko potniško letalo. Pilot je ostal pri življenju.

Pariz, Francija. — 14. julija obhajajo na Francoskem narodni praznik. Ta dan nameravajo slovesnost povečati s tem, da bodo podpisali ameriški protivojni pakt.

Chicago, Ill. — John Badl, star 30 let, je s tremi tovariši igral karte v lokalu na 2244 N. Halsted cesti. Notri pridejo banditi, ki so zahtevali od igralcev denar. Badl ni na povelje hitro dvignil roki leviško in eden izmed napadalec ga je ustrelil.

El Paso, Tex. — Mehikanke se zanimajo za avijatiško. Trideset žen in deklet je zaprosilo za dovoljenje, da smejo vstopiti v letalsko šolo, katera se bo odprla v Mexico City 15. avgusta. Sprejetih bo le dvajset prosilk.

Chicago, Ill. — Pred desetimi dnevi je padel na tlaku pred hišo zdravnik Dr. Frank Achatz, star 55 let. Prav neznanstveno se je opraskal, drugače je ostal nepoškodovan. Enajsti dan je bilo že po njem, kajti mala rana se mu je prisadila in več ni bilo pomoči.

SMRT V OGNJU.

Sisters Lake, Mich. — Mrs. Anna O. Borling, stara 48 let, soproga Johna V. Borlinga, pomožnega tajnika od "city civil service commission", se je tukaj nahajala v poletni koči na oddihu. Imela je pečico na petrolej na kateri je kuhala. Pečico pa je razneslo, nastal je ogenj in ženska je zadobila težke opekline. Prepeljali so jo v Emergenci bolnišnico, kjer je šest ur po nesreči v groznih mukah izdihnila.

STRIC SAM TOŽEN.

New York, N. Y. — United States Steel korporacija zatrjuje, da je bilo podjetje leta 1917 preveč obdavčeno in zahteva, da se mu povrne vsota \$101,589,180. — Če taki tožijo, ni treba drugega pričakovati, kakor da bo Striček Sam tožbo zgubil.

PREDRZEN ROP.

Chicago, Ill. — V torek je pet banditov prišlo v pisarno Bowman Dairy kompanije na 415 North Albany avenue, kjer so z revolverji ustreljali sedemnajst uslužbencev, med temi tri dekleta, nakar so vzeli iz blagajne \$1280 in v avtomobilu pobegnili.

Iz Jugoslavije.

VLOM V BLAGAJNO; VLOMILEC JE ODNESEL 100,000 DINARJEV. — ARETIRALI SO NAČELNIKA POSTAJE, KI JE OSUMLJEN TATVINE. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Skrivnostni vlom v Vukovarju.

Načelnik vukovarske železniške postaje Živko Tomič je pred dnevi sporočil policiji, da je nekdo vlomil v blagajno in odnesel 100,000 Din, ki jih je dan prej pustil v blagajni. Policija je prišla takoj na lice mesta in ugotovila, da je blagajna odprta. V ključavnici so se nahajale štiri zveplenke in ena igla. Iz blagajne je izginil ves denar. Policija je poklicala vukovarskega namestnika državnega pravdnitstva in dva detektiva od daktilografskega oddelka, da izvršijo preiskavo. Razen tega je prišel še načelnik železniške postaje v Rumi Živković, ki je pregledal knjige in ugotovil, da Tomič ne more dati računov za vsoto 192,000 Din. Takoj je bil poklican višji uradnik prometnega ministrstva Pavičević, ki je definitivno ugotovil stanje blagajne. Detektivi so našli na blagajni odtiske štirih prstov, toda ti odtiski pri blagajni ne bodo dosti pomagali. Poklicani so bili ključavničarski strokovnjaki, ki so razložili blagajno in njen mehanizem. Ugotovili so, da na ključavnici ni nikakih znakov nasilnega vлома, ker je ključavnica nezavarovana. Zato sklepajo, da je bila kritična noč blagajna odklenjena z navadnim in pravim ključem. Na podlagi tega in drugega materiala so načelnika postaje Tomiča aretirali in ga izročili sodišču. Tomič je oče treh otrok in ima že 20 let službe.

Velik vlom v Gruzijo.

Ljubljanska policija je dobila od dubrovniške policije obvestilo, da so v noči na 10. m. m. vlomili v stanovanje mornariškega poročnika Ivana Kerna neznan tatovi in odnesli cel kup razne zlatnine in drugih dragocenosti. Kern ceni škodo na 84,000 Din. Za vlomilci je izdana tiralica.

Cigani ukradli tri otroke.

Na skrajnih delih Belgrada, v ulicah Barovem parku in Novi smederevski palanki se nahajajo ciganske naselbine. — Pred kratkim je prišla tja tolpa ruskih ciganov, ki si je najela dvorišče neke gostilne in tam postavila svoje taborišče. Dva dni po njihovem prihodu pa so izginili trije otroci, štiri letni Djuro z neznanim priimkom, šestletna Zora Vučetić in štiri letna Nada Antonijević. Otroke so zadnjikrat videli v družbi male ciganke, ki jih je s šaljivimi pravljicami izvabila v taborišče. O tatvini je bila takoj obveščena policija. Več stražnikov in s sekirami oboroženega občinstva se je podalo na to v taborišče, kjer so našli vse tri otroke, jokajoče in prestrašene. Vsi cigani so bili takoj aretirani, otroke pa so vrnil staršem.

Nepredviden kolesar.

Delavec Lofze T. se je vozil s kolesom po Cankarjevem nabrežju v Ljubljani in je pri tem podrl na tla 63letno Heleno Anžlaharjevo, stanujočo v Rožni ulici 8. Anžlaharjeva je dobila pri padcu hude notranje poškodbe. Nesrečo je zakrivil kolesar s svojo nepredvidnostjo.

Grozen poskus samoumora.

V Sarajevu je hotela na grozen način izvršiti samoumor Marija Andrijevič. Bila je težko bolna na živcih in je že večkrat govorila, da hoče izvršiti samoumor. Polila se je s petrolejem in si zažgala lase, nakar je pričela obupno kričati. Sosedje so ji pritekli na pomoč in pogasili ogenj, vendar pa je dobila zelo hude opekline.

Smrtna nesreča zidarja.

Te dni se je pripetila v Sarajevu na zgradbi tovarne nogavice "Ključ" huda nesreča. Dva delavca sta padla s stavbe na tla in eden je dobil tako hude poškodbe, da je takoj umrl. Drugi je bil nevarno ranjen in prepeljan v bolnico. Zlomil si je nogo in dobil najbrže tudi hude notranje poškodbe.

Nezгода.

V sredo, 13. junija, je osnovna šola v Pišecah priredila izlet v Brežice in Catež. Šolarji so se pod nadzorstvom učitelja in učiteljice peljali na običajnih kmečkih vozeh. Na okrajni cesti skozi Dobrovo pa se je voznik enega voza tako nerodno izognil drugemu vozu, da se je voz prevrnil. Pri tem si je ena deklica zlomila desno gornjo laketo ter je bila takoj odana v brežiško bolnico.

Toča bo napravila v Slavoniji za 30 milijonov škode.

Po službenih podatkih je povzročila toča, ki je opustošila v zadnjih dneh velik del Slavonije in Baranje, veliko škodo, ki jo cenijo na 30 milijonov dinarjev. Najhujše je prizadet okraj Požega.

DENARNA NAKAZILA ZA JUGOSLAVIJO, ITALIJO, IN.

Vaša denarna pošiljatev bo v starem kraju hitro, zanesljivo in brez odbitka izplačana, ako se poslužite naše banke. Dinarje, ozir. lire smo večraj pošiljali po teh-le cenah:

500 Din	\$ 9.35
1,000 Din	18.40
2,500 Din	45.75
5,000 Din	91.00
10,000 Din	181.00

100 Lir	\$ 6.00
200 Lir	11.50
500 Lir	27.75
1000 Lir	54.50

Pri večjih svotah poseben popust. Poština je v teh cenah že vračana.

Zaradi nestalnosti cen je nemogoče vnaprej cene določevati. Merodajne so cene dneva, ko denar sprejmemo. Nakazila se izvršujejo po polti ali pa brozjavno. IZVRŠUJEMO TUDI DENARNE POŠILJATEV IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO. Plaša in pošiljke naslovite na: ZAKRAJSEK & ČESAR, 445 W. 4th ST. NEW YORK, N. Y.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanada in Evropo:
Za celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year 2.50
For Chicago, Canada and Europe:
For one year \$6.00
For half a year 3.00

POZOR! Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Babilonska zmešnjava med protestanti

Pisatelj Hillaire Belloc je spisal knjigo: "How the Reformation Happened (kako je prišlo do reformacije)", ki je ravno izšla pri tvrdki Robert McBride & Co., New York.

V Ameriki živimo med protestanti. Verska prerekanja niso sicer na dnevnem redu, a nazori pogostoma vendarle vplivajo. Izrodki in zablude med protestanti so na dnevnem redu. Napredno časopisje noče narediti nobene razlike na verskem polju, ali le redkokdaj. Potlačiti hoče vero, in ker ne razločuje, hibe in zmote se pa ne morejo utajiti, ko so resnično tu, zavrže vsako vero, s krivimi nazori tudi resnično in pravo versko naziranje, katoliško krščanstvo.

Na drugi strani sloni vsako važnejše vprašanje na svetovnem naziranju. Odtod prehod na tako naziranje iz drugače navidezno čisto neverških, nevtralnih vprašanj. Skoroda ni številke izmed naprednega časopisja, kjer bi se več ali manj ne dotaknilo vprašanja svetovnega naziranja. Tudi navadno življenje pokazuje enak pojav. Srečata se dva, pogovor se bo sukalo o tem in onem, pa ne bo trajalo dolgo in sta na verskem polju.

V časopisju in zasebnih pogovorih ima pri nas v Ameriki protestantizem svoj vpliv, ne toliko za kako odpadanje k protestantizmu, pač pa za odpadanje od katoliške vere. O tem pač ni treba mnogo besed.

Imenovana knjiga je pisana v zgodovinsko neovrgljivem smislu. V "The New York Times" jo ocenjuje neki Charles Johnston. Piše: "Kar zgodovina imenuje reformacijo, je za Belloca "Velika nezgoda — the Great Calamity" in njegova naloga je, da prikaže, kako je moglo nekaj tako neizmerno strahovitega in škodljivega zadeti Zapadni svet."

Johnston se ne strinja z vsemi nazori pisateljevimi, dasi knjigo toplo pozdravlja. Pač naravno. Johnston je sam protestant in težko je pričakovati, da bi se strinjal s kakim katolikom o uzrokih reformacije. Skozi stoletja so protestantje skušali upravičiti odpadle brate. Iz reformacije so hoteli napraviti veliko moralno revolucijo. Dejstvo pa je, da je imel prevrat veliko bolj politično ozadje. Bil je samole neko nadaljevanje poizkusov države, da se polasti cerkvenih pravic, čemur so se papeži ustavljali skozi stoletja. Ko bi tedaj Evropa ne bila polna kraljičkov in knezov, ki so kar prežali na cerkveno premoženje, bi Luther in drugi reformatorji niti koraka ne bili prišli naprej.

Hillaire Belloc odkrito pripozna, da je bilo tedaj med cerkvenjaki mnogo korupcije. Resnice ni treba prikrivati in se ne prikriva. Naj kdo pogleda v kako katoliško enciklopedijo ali v knjigo kakega katoliškega zgodovinarja, pa bo našel priznanje resničnih razmer. Amapk tako hudo ni bilo nikoli med katoliškimi cerkvenimi krogi, kakor je dandanes med raznimi sektami. Nesnaga se tudi ne odpravlja z novim kopicenjem nesnage.

Naj sledi le o eni strani, kako je med protestantskimi ministri glede vere, verskih resnic, kar je pač pri kaki verski skupini najpoglavnejše.

Profesor George K. Betts od verskovzgojnega oddelka Northwestern vseučilišča je razposlal na 436 ministrov v Chicagu izvestnik s 47 vprašanji. Odgovori so ločeni v tri, pravzaprav samo dve skupini.

Kakšni so? Nekako strinjajo se le v eni točki, da je Bog. Do 98 odstotkov je za ime "Oče — Father". Da je Bog v treh osebah, ne veruje ali dvomi 20 odstotkov, 13, da bi bil Bog vsemočen, 32, da bi naredil kak čudež, 44, da se je v Starem

zakonu javil, kakor zdaj ne več, 33, da bi bili preroki napovedali prihodnje dogodke, 33 jih dvomi, da bi se inspiracija sv. pisma razlikovala od inspiracije v verskih knjigah, 86 ne pripozna enake veljave vsem delom sv. pisma, samo 38 misli, da v sv. pismu ni basen ali legend, 29 jih dvomi nad deviškim večločenjem Jezusovim, 8, da je bil brez greha, 16, da je te? lesno vstal, le 3 zanika posmrtno življenje, a 38 telesno vstajenje, le 58 pripozna, da je odvisno od duševnih odnošajev ob smrti, kako bo z osebno za vedno, 58 veruje v zle duhove, 53 v peklo in 57 v nebesa.

Nobena resnica, najmanj kaka verska, ne odvisi od kakega glasovanja ali mnenja, a odgovori jasno pokazujejo, da vlada v protestantskih krogih prav babilonska zmešnjava, ki ima nedvomno velik vpliv na vse javne pojave verskega življenja. Nasprotniki radi kažejo na hibne in kvarljive take pojave, ki so pri taki zmešnjavi neizogibni, in kujejo iz njih orožje za svoj boj proti vsaki veri.

Hillaire Belloc ima pač prav, če imenuje takozvano reformacijo The Great Calamity.

Katoliki vemo in ne zanikamo, da so se vlekle moralne hibe skozi stoletja, vemo pa tudi, da te niso bile edini razlog za odpad, ker za verski odpad so bolj odgovorne čisto politične moči. Verske zmešnjave med odpadnimi protestanti se bodo še množile.

KANADSKE NOVICE.

Moose Jaw, Sask.

Nazadnje pa se mi je le posrečilo posetiti svoje rojake na daljnem severu in Leask, Sask. Že leta smo si dopisovali in vedno odkladali. Neko nedeljo pa je bila prilika se izmuzniti navadnemu jarmu. Šel sem in gledal! Res, v lepem kraju so se naselili združeni Slovenci in Hrvati, prav kot bratje. Občudoval sem njih lepo deželo z razprostrtimi rodovitnimi farmami, jezeri in gozdovi. — Vtis dežele je prav domač, bolj pa še priprosto gibanje naših Slovanov, ki so si dobro pomagali po trdem delu in naporu.

Stanujejo tam že čez dvajset let in med tem jih je obiskal edini Rev. Jos. Pollak l. 1920. Tedaj so imeli službo božjo v neki šoli, sedaj pa imajo lično cerkev v Leask. Fara je mala in od faranov je polovica Francozov.

Mesto Leask je zelo prijazno in tako so tudi ljudje. Tam stanuje le en Slovenec, Mr. J. Dodich, ki ima tam kovačnico in trguje z avtomobili. Naokoli mesta so prijazne farme, kjer se človek počuti prav domačega. Med njimi se je prav dobro postavil nam že dobro znani odlični dopisovalec Amer. Slovence, Mr. John Rejc. Po domače bi rekel, da je on veleposestnik, kar kaže že njegov veliki dom in obširen in dobro posajen vrt. Iz takega vrta in pa zraven mnogo migljajočih mladih svinjskih repčkov vsak lahko sodi, da se zna Slovan dobro pripraviti nadolgo zimo. Pa kakor sem videl, njim po letu še manj manjka. Zadnji večer, ko so napravili tam svoj "card party", se je zbralo okoli 80 ljudi in sodim, da nobeden ni odšel lačen ali pa žejen razun onega Angleža, ki se je tokrat malo varal. Vsaj veste, da je med Slovenci vedno dosti nepovabljenih gostov druge narodnosti. Slovanska

gostoljubnost se pač pogosto zlorabi. Videl sem to tudi v Ameriki. Prehodil sem že nekaj novega sveta, pa o angleški gostoljubnosti še nič ne vem. Da se je Mrs. J. Rejc pokazala kot izvrstna gosposinja v vsi svoji velikosti, mi ni treba dalje dokazovati, vsaj ste mi do sedaj vse verjeli! Božjo službo smo imeli v cerkvi štiri dni, in mislim, da so vsi pristopili k mizi božji.

Zelo se mi je dopadla mladina v svoji snažni obleki in olikanim, čednim obnašanjem. To so fantje in dekleta, da so stari res lahko ponosni na nje! In vsi gredo lepo v cerkev in k sv. zakramentom. To je domače življenje, kakor sem ga le malokje videl. Noben od staršev se ni pritožil čez svoje otroke. Tako vlada med njimi mir in zadovoljnost in sedaj upam, da mi ne bo zopet kak fant iz Amerike pisal za naslov kake bogate farmske hčere, ker je on doma na polju delal in misli, da je zategadel že tako dekletke zaslužil! Mislim, da jih bodo stari kar doma razpravili, da tako vidijo, kako se jim godi. In slovanska naselbina se bo razširila in razvila.

Zahvaljujem se vsem za izvanredno prijazen sprejem in postrežljivost ter Vam voščim obilno letino. In da ne pozabim njihov voljo izpolniti, kar tukaj izročim tudi Father Jos. Pollaku njih pozdrave. Ta Father jim je menda krepko govoril, da ga ne morejo pozabiti. Katero pridigarke knjige je on rabil, ne vem, jaz sem svoje doma pozabil!

Tudi nekaj Kolumbovih vite-zov je že med temi naprednimi Leaskani. To je dobro znamenje. Še več naj jih pristopi, posebno pa mladina. Mladina bo dobila s tem dostop v boljše kroge in bo varna plitve tovaršije. Ravno sinoči smo jih tukaj v Moose Jaw zopet čez štirideset spravili v naš krog. Bilo je kaj živahno, zanimivo, pa da

so peli pri banketu "The side-walks of New York". Napili pa so kralju in "Al-u" s pristno vodo; to je prvokrat, da sem tako napitnico videl; če bi se obredi v Leask godili, bilo bi drugače. Naši rojaki so bolj praktični. Vkljub temu pa je domači župnik v Leask zelo hvalil tamošnje Slovence, da so dobri katoliki in trezni. Tako stoji z našo vladno prohibicijo. Ko sem bil vigradi na posetu v Ameriki, čital sem vsak dan o prestopkih postave in aretiranju pijancev. Tukaj se vse lahko dobi, pa bo le težko koga najti, ki ga je malo preveč potegnili. In "Al" v New Yorku ve to, zategadelj je takoj spočetka pokazal prohibiciji "big stick".

Tudi kukluksarji so prišli iz Amerike semkaj beračiti. Po enem letu sta dva brata odnesla stotisoč dolarjev in kar je ostalo, je pozneje pobasal tretji. Presbiterijanci so se pri svoji konferenci izrekli proti tej golazni. Rekli so, da ne marajo, da bi jih tuji ljudje varovali in jih učili spoštovati postave in domoljubje. Pa so kukluksarji odgovorili, da je njih društvo dobrodelno društvo. Pozabili so pa razjasniti, da je dobrodelno le za en par. Zadnji teden je naš premier Gardiner na javnem shodu v Lemberg porazil nekega kukluks dohtarja Hawkins in tako so našli po dveh letih kukluksarji v Saskatchewanu svoj zaslužni grob.

Veliko zanimanje je tukaj tudi za prihodnje volitve v Ameriki. Ker je kanadsko ljudstvo zelo verno in "Al" katoličan prve vrste, je gotovo, da boste Kanada in Amerika stopili v tesnejšo prijateljstvo v slučaju njegove izvolitve. Najbližje sta si prišli v zvezo pod nadprijemjem Laurier, ki je bil katoličan. Ne smemo pa pozabiti, da če bo Al izvoljen, se bo to zgodilo zgolj iz previdnosti božje.

Rev. A. Mlinar.

JAVNA ZAHVALA.

Brigville, Pa.

Slovenski javnosti na znanje: V tej dolgotrajni borbi med organiziranimi premogarji in lastniki premožkopov. je premogar veliko pretrpel in še trpi.

Dobrodelna društva ter velikodušni posamezniki so mu (premogarju) prišli na pomoč, da vsaj malo olajšajo njegovo trpljenje in bedo. Priskočile so našim rudarjem na pomoč sledeče slovarske naselbine:

1. Župnija sv. Stefana, Chicago, Ill., Rev. A. Murn, župnik. Poslali so nam najprvo svoto \$46.52 za grocerije. Mr. Joseph Perko je daroval 121 parov čevljev, drugi pa 10 parov čevljev v jako dobrem stanju. Drugi farani velik za- boj jako čedne obleke. "Express" je plačala Miss M. Janeč. 2. Društvo "Majnik" št. 28 S.D.Z., Barberton, O., je poslalo po Mrs. A. Poljanec svoto \$27.00 za grocerije.

3. Župnija sv. Cirila, New York, N. Y. Dobri farani te župnije, po prizadevanju gosp. župnika, so nam poslali štiri

velike zaboje jako čedne obleke.

Kot naročeno od g. župnika Rev. A. Murna, Chicago, Ill., od g. župnika fare sv. Cirila, New York, N. Y., ter od društva Majnik št. 28 S.D.Z., Barberton, O., da pri razdelitvi se ne smemo ozirati na strankarstvo, versko prepričanje naših ubogih zapeljanih Slovencev, tako je naš "Miners' Relief" odbor, obstoječ iz Mr. Ignaca Krek, Mr. Franka Primožič ter župnika tudi storil.

V imenu rudarjev in njihovih družin se odbor "Miners' Relief" iz župnije sv. Barbare, Bridgeville, Pa., najtopleje zahvaljuje za dobrodošlo pomoč. Vsemogočni Bog naj stotero povrne vsem dobrotnikom!

Albin Moder, župnik,
Ignac Krek,
Frank Primožič.

SMRTNA KOSA.

Joliet, Ill.

Prosim nekoliko prostora, da napišete ta žalostni dopis. — Dne 3. julija se je preselil v nebeško kraljestvo 10 mesecev stari sinček od John in Frances Sterle, North Hickory St. Bolehal je mesec dni za pljučnico.

Stariši se prisrčno zahvaljujejo kerstnim botrom Tony in Mary Jerman, ker so prišli na pogreb iz De Pue in darovali venec. Prav lepo se zahvalijo za venec Mrs. Frances Muren iz Stone St. in vsem sosedom ter prijateljem, ker so se udeležili pogreba. Bog plačaj vsem!

Zahvaljujejo se zalujoči starši John in Mary Sterle.

Poročevalec.

S ŠTEFANOVCV V LEMONTU

Chicago, Ill.

Dež bo v nedeljo. — tako se je slišalo po naši slovenski naselbini minuli teden. Zakaj pa? — tako smo povpraševali. No, društvo sv. Stefana št. 1 KSKJ. bo imelo piknik v Lemontu. No, topot so se preroki ukani, in sicer prav pošteno, kajti imeli smo krasno vreme. No, če pa je že bolj pozno zvečer kakšnega malo namočilo, pa tudi nič huđega. Če je bil na obe strani moker, saj je bila na pikniku prav dobra potrežba in vsega v izobilju, a o tem pozneje.

Lojze je zapregel "motovil", kakor on pravi: "kareca, kareca, moja kareca", zato namreč, ker je vse zaljubljen v njo. Pa mu ne zamerim, prav prijeto se je malo iz mesta potegniti na deželo, kjer je vse zeleno in vabljivo za mestne ljudi. Kdo se ne bi odzval vabilu narave, ki te kliče v svoj objem? Kako bi mogel človek biti tak čudak, da bi raje sedel doma, kot pa šel na izlet? Zlasti sedaj, ko se od vseh strani slišijo prižobe, da je po "basementih" suša in nima pomena gledati v prazne "kolibe", ki spominjajo na one dni, ko je se tako lepo odmevalo, če se je s prtom potrkalo nanje. Ah, zdelo se mi je, da trkam na vrata najljubšega prijatelja. No, pa kaj bi obujal prijetne spomine, praznoba bo čakala še par mesecev. Zato pa skrbijo društva, ki prire-

dilne palčice. V malih piskrih se pari juha in paštete širijo vonj. Cepijo za svojim blagom, sedijo, ko da so dresirane opice, roke jim visijo ob nogah, nemo in uslužno se smehljajo. . . sedaj pa se naenkrat zganejo in napeto gledajo v nič, tudi beli miš ne žene papirnatga mlinčka, srebrnocevalna španska stena dobi rumeno-rujavo barvo, želčna glavica klone na stran, okrasek, opica, milo, manšetni knof, vse se razlije v prahu, krozniki črepljajo, jedilna palčica pade na tla: na en mah zamre življenje in mali sejem. . . Rumeno-siva tančica se razprostire nad obrežjem in umori zaupno, delavno, srečno življenje. . .

Rumeni križ. . .

Vrvenje carinarnic v trenutku preneha, doki utihnejo in v skladišnih barjih utihne zveneča kitara. Plinska tančica plava paglaga naprej in v gorskih pagodah zamrje tih smeh. Otrok več ne joka za materjo. . .

jajo piknike, da nam praznoto po naših basementih nadomeščajo.

Tem potom naj tudi omenim, da je nova jolietška cesta krasna za avtomobile in se ji tudi lahko reče bližnjica iz Chicage v Lemont. Ne morem si kaj, da ne bi na tem mestu omenil, kar sem videl med potjo — ža-lostno sliko iz življenja, ki mi kar noče iti iz spomina. Ob cesti pri neki gasolinski postaji, kjer smo se mimo peljali, je stal črn velik policijski avtomobil. Povedali so mi, da je to voz, s katerim prepeljujejo jetnike iz Chicage v jolietško jetnišnico. Postal sem pozoren in prav na široko odprl oči in videl, kolikor se je pač videti dalo skozi gosto omrežje, v vozu nesrečneže, ki so prišli navskriž s postavo. Srce me je zabolelo, smilili so se mi. Zlasti en mladenič mi je še vedno pred očmi, ki je sedel tik pri zamreženih vratih, gledal iz kletke v svobodni svet, njegove roke so pa grabile omrežje, kakor to vidimo, če gremo gledat zveri v kakšen zverinjak. Mislim sem si sara pri sebi: kaj te je, mladenič, privedel v tako žalosten položaj. Kaj si on zdaj misli, ko gleda iz kletke svobodno se kretajoče ljudstvo — fante, dekleta, ker je ravno nedelja, in je vse v veselem razpoloženju. Predalec bi začel, zato naj končam o tem s svetopisemskim izrekom: Moliše, da ne padete v skušnjavo.

Kar prehitro smo se prifurirali pred cerkev Marije Pomagaj na ameriških Brezjah. Skromna, pa tako prijazna, lična hišica božja. Glej človek, ki iščeš tolažbe — kliče te. Notri v stranskem oltarju z zlato krono na glavi je Mati, potoži ji svoje gorje. Ne pozabi — Marija je pomagala, Marija pomaga in Marija bo še pomagala! Po kratki molitvi in priporočilu Materi božji v romarski cerkvi smo se podali na hribeček, kjer je bilo že precejšnje število naših sobratov in prijateljev društva sv. Stefana. Udeležba ni bila sicer tako povoljna, kakor bi morala biti, a ne smemo pozabiti, da se ljudstvo take dni porazgubi, ker je povsod vse polno zabave, mladina pa sili tja, kjer zblijajo žogo.

Na hribečku smo se prav prijetno pozabavali. Sedeli smo pod senčnatimi drevesi in se prijateljski razgovarjali drug z drugim. Kar naenkrat se sliši glas našega vrlega predsednika, Mr. Zefrana, ki nas je bila vročina, samo vendar ubogljivo primahali v bližino "govorniške tribune". Mr. Zefran se je zahvalil vsem navzočim za udeležbo, potem pa nam je predstavil prvga predsednika K.S.K. Jednoto, Mr. Stukeljna, ki je že pred več leti bival v Chicagu, v Ameriki pa je že nad štirideset let. V svojem govoru je poudarjal, naj bi se člani družtev, spadajočih pod okrilje KSKJ., bolj brigali za prireditve, ki jih društva prirejajo. — Seveda, časi se spreminjajo, kaj hočemo, mi se starato pa skrbijo društva, ki prire-

(Dalje na 4. str.)

* PODLISTEK *

Stefan Lazar:

TITANA.

Roman.

— Molči! — ga je potegnili k sebi profesor Brinkley. Ako se izve, bodo tudi nas linčali. . . Nesrečnež!

Toda množica je že pograbila Overtono-vo parolo.

— Japonska! — je zadoneila divja jeza. Neki demagog se je povspel na drog, na katerem je visela luč.

— Maščevanje! — je kričal. — Gremo v japonski del!

Množica se je ganila. Tisoči in tisoči so se iztrgali iz nje. Tam ogenj sika, tu ljudsko sovraštvo. . . Smrt požigalcem! Vse je drvelo proti delu japonskih trgovcev.

— Slabo si delal — je kralj Brinkley Overtona. — Nedolžne žrtve. . .

— In naši bratje? — je škripal z zobmi Overton. — Tisoče naših ubogih otrok, ki so zgoreli v oglje? Japonski morilci! Tisti vohuni, izdelovalci opic. . . Ko da hočejo nas zasmehovati v svoji umetnosti. . . nemo- belo raso. Ta moj odgovor bo še bolj strašen! Hodiva. . .

— Kaj hočete?

— Plinski regulator — je sikal srd iz Overtona. — Odpošljem Rumeni križ. . . Čez eno uro zaženem dinamo!

— Ne povečujva svetovne katastrofe, — je menil Brinkley. — Hodiva raje na policijo in javiva vzrok požara. . . Zedinjene države morajo takoj vmes poseči. . .

Zerjevica je padala, v črno-rudečo noč so letele ognjene zvezde, ogenj je divjal, rumeni biki so mukali in zlatordeči petelini so peli v objemajočih se plamenih. San Francisco se je stresel, kakor pretresa "japonski bron" Nagasaki. Strah, Trepet, Obup. Kordon je zaprl ognju pot, vodni

traki so se vili v višavo, na čelu ognjenega kralja pa so se izpremenili v svetlo paro. Bila je strašna noč. Brzini pehetajočih ognjenih opic se človeška moč ne more zoperstaviti. Predmestje San Francisca je zgorelo v prah. . .

XVI.

In prišel je plin. . .

. . . Sladek cvetlični vonj se je razlival v fjordu, ki vodi naravnost v srce Japonske. Po zračnem morju je zavznelo cvrčanje cvrčkov ko kak nemilnjiv psalm solnčnemu bogu, hribi so odbili kristalno-čisto treslanje, a sedaj naenkrat je vse prenehalo. Nebeško obzorje je zakrila rumeno-siva tančica in tiho je legla na zelene gore, ki se nagibajo nad prekopu podobno ožino druga proti drugi. . .

Tirada cvrčkov je utihnila in z dreves je padel črešnjev cvet. Dolina je zarujavela, trava je postala rumena in cvet križanteme je klonil, ko da je kak samum zamoril v njem srečo in življenje. . .

Rumeni križ. . .

Vodna površina se je mehko gugala, na šumečih penah so brzele džunke, barke z zmajevimi glavami, v teku so jih vodili drobni možje s čopi proti velikim ladjam in trgovskim parnikom, toda naenkrat so mišičaste, rumene roke možakarjev s čopi izpustile vesla in so omahnili na dno belih džunk ko v kaki trugi; tudi na krovu velikih ladij je utihnila tuja govornica in mešano, raznojezično moštvo trgovskih parnikov je tudi brez besede obležalo. . .

Rumeno-siva tančica se je razprostrela nad pristaniščena, za katerim je ležal med krasnimi drevesnimi šopki v hladnem in senčnatem dolu Nagasaki.

Rumeni križ. . .

Na obrežju možje in žene cepetajo, se priklanjajo za kitami ali košarami. Pakete odpirajo in brez kričanja ponujajo blago: cvrčke v drobnih kletkah, udomačene bele miši, zložljive španske stene, izrezljane opice, drobne okrasek, želve, čevljičke, milo, manšetne knofe z zmajevimi glavami, pahljajce, šalice za čaj, kroznike in je-

(Dalje prih.)

Atom:

Misli krščanskega socialista.

SVOBODA IN STANOVI.

"Svobodni človek in suženj, patricij in plebejec, fevdalni gospod in tlačan, cehovski mojster in pomočnik, skratka: zatiravci in zatiranci so si stali v večnem nasprotju, vodili brez prestanka, zdaj prikriti zdaj očitni boj, ki je vselej končal z revolucionarno preobrazbo vse družbe ali pa s skupnim propadom bojujočih se razredov." Tako pišeta Marks in Engels v svojem komunističnem manifestu.

Deloma so te Marksove besede resnične, pa zopet le deloma. Marks naštevajo razne oblike gospodarstva v človeštvu, kakor so v resnici bile v poteku zgodovine. Omenja dalje tudi razne stanove, kakor so bili običajni v raznih dobah človeške zgodovine rekoč: "V starem Rimu srečavamo patricije, viteze, plebejce, sužnje, v srednjem veku: fevdalne gospode, vazale, cehovske mojstre, pomočnike, tlačane in poleg tega skoro v slehernem teh razredov še različne stopnje. Naša doba, meščanska doba, ki je vzrasla iz razvalin fevdalne družbe, pa se cepi v dva velika sovražna si tabora: v buržoazijo in proletarijat." Tudi te Marksove besede so le deloma resnične, ne popolnoma.

Če namreč pogledamo temu vprašanju do dna, tedaj moramo predvsem priznati, da bo vedno ostala neka razlika med ljudmi, da bodo vedno ostali razni stanovi in da bo, vsled posledic izvirnega greha, bržkone tudi vedno ostalo nekaj zatiravcev in nekaj zatiranec.

Predvsem je torej gotovo, da bo vedno, dokler bo svet obstal, pa najsi se svet še tako spopolni, še tako preobrazi, vendar ostala vedno neenakost med ljudmi bodisi v duševnem ali telesnem oziru. Nikdar si ne moremo predstavljati, da bi vsi ljudje bili enako zdravi, enako močni, enako nadarjeni itd. Pravtako je gotovo, da bodo vedno stali razni stanovi, kajti delo mora biti izvršeno, naj si bo nizko ali višje, ali lepo ali umazano, ali telesno ali duševno. Prav tako gotovo je, da ni vsak človek enako zmožen za vsako delo. Gotovo pa je, da je vsakdo dolžan delati. Če tudi bi se izpremenila vesoljna človeška družba po načelih komunističnega manifesta, teh nelagodnih dejstev ne bo nikoli mogla spraviti s sveta, kakor to vidimo tudi v sovjetski Rusiji.

Prav tako gotovo je, da bo sled posledic izvirnega greha bržkone tudi vedno ostalo nekaj zatiravcev in nekaj zatiranih. Gotovo je, da se številno teh slučajev da zmanjšati na najmanjšo možno število. Po vsem odpravi bi se dalo le, če bi človeka mogli vzgojiti v vsestransko pravičnega, ki ga ne bi motile strasti, katerih žrtev postane bližnjega telo in premoženje. Tako bi moral vzgojiti ne samo enega, ampak cel človeški rod. In ne samo en človeški rod, ampak vsaj človeški rod znova. Tako pa, ker za resno mislečega človeka to ni možno niti verjetno, zato pravimo kršč. socialisti, da hočemo število zatirancev in zatiravcev znižati in zmanjšati

na kolikor možno nizko mero. Če se ozremo na gori omenjene trditve Marksa, tedaj moramo reči, da so v toliko točne, ker naštevajo pravilno razne stanove v raznih dobah človeške zgodovine. Ni pa točno, da je bil vedno in povsod boj med posameznimi stanovi in tudi nikakor ni treba, da bi bil. Če torej govorimo resnico, ki se sklada tudi z življenjem in ni samo navdušena fraza, tedaj moramo reči: Stanovi, različni stanovi bodo vedno ostali, treba pa je točno določiti in urediti njihovo razmerje med seboj, in za to gre!

Načela, po katerih treba to razmerje med posameznimi stanovi urediti, so taka, da kakor hitro pridemo do njihovega izvrševanja, izginejo tudi zatiravci in zatiranci in naravnost morajo izginiti. Katera so ta načela, bi utegnil kdo vprašati. Nekatera smo v naših razgovorih že omenili, druga še bomo. Naj omenim tu le najvažnejša: Prvo načelo je nedvomno to, da je vsakdo dolžan delati, kdor more delati. Brezdelni dohodki so krivični.

Drugo načelo je pravice svobode. Splošno načelo je, da ima vsak pravico samostojno in svobodno se odločati, če le ne krši pravic drugega, tako, da mu nihče ne more braniti; kdor se ne more spričati z oblastjo, dano mu od Boga. To oblast pa mora dokazati. Po naravi so vsi enaki. Zato pristojni človeku tudi telesna svoboda, svoboda telesnega gibanja in dejstevovanja, da biva kjer sam hoče, gre kamor hoče in dela kar hoče. Seveda se mora ta svoboda, kakor tudi umska, duševna, uveljavljati le v tistih mejah, kjer ne zadene ob pravice drugih.

Če pogledamo te dve načeli dela in svobode v polnem pomenu njih besede, za podrobneje obravnavanje nedostaja prostora, tedaj vidimo, da bi izvrševana ne samo na papirju, ampak tudi v resnici, onemogočila vsakega zatiravca in vsakega zatiranca. Čim prej bodo ta načela zmagala, tem prej bo to doseženo.

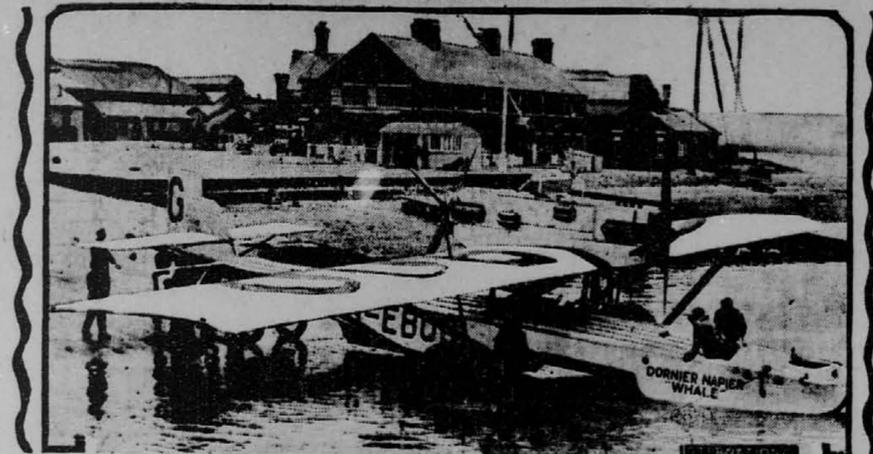
PESEM IN SLEPCI IN KAZNJENCI.

Pred približno šestimi meseci je pevski zbor deželnega zavoda v Friedbergu, Zgornje Hessensko, priredil kaznjencem in deželni kaznilnici Marienschloss, koncert. Ta lepi čin slepcev je napravil na kaznjence najgloblji vtis. Premisljali so, kako bi se vsaj nekoliko oddolžili in končno sklenili, da bodo od svojega skopodmerjenega zaslužka v kaznilnici zbrali sklad za slepce. Te dni je zavod slepih prejel iz deželne kaznilnice 274 mark kot dar slepcem. V vsakem človeškem srcu tli iskra dobrega.

S ŠAMPANJCEM SO GASILI.

V Londonu se je te dni vršila plesna veselica brodolastniške družbe. Ko so kuhali čaj, se je prevrnil samovar; špirit se je razlil po tleh, začelo je goreti. Med gosti je nastal silen strah. Ker ni bilo pri rokah vode, so začeli gasiti s šampanjcem in so res udušili ogenj,

"LETEČI ČOLNI" PRIPRAVLJENI ZA POLET.

Slika nam predstavlja veliki dvomotoren "flying boat", s katerim je te dni prispel angleški pilot kapitan Frank T. Courtney na Azorske otoke, odkoder namerava poleteti v Zedinjene države.

To in ono iz širokega sveta.

SECRETARY DAVIS O LEGITIMACIJAH ZA PRISELJENCE.

Po naredbi namestnika generalnega priseljeniškega komisarja bo vsak priseljenec, prišedši po 1. juliju 1928, dobival izkaznice ali legitimacije (identification card) ob svoji pripustitvi. Radi te navedbe je nastalo mnogo protestov s strani vplivnih Amerikancev. Zato je sam delovni tajnik, James J. Davis, našel za potrebno, da odgovori na te proteste. Dne 26. junija je odgovoril kongresmanu La Guardia s pismom, ki je bilo v svoji celoti ponatisnjeno v United States Daily.

V tem pismu Secretary Davis izraža svoje začudenje nad tem, kako je kdo mogel krivo tolmačiti novo naredbo. On in drugi zastopniki vlade so bili že davno mišljenja, da "priseljence, ki je bil trajno pripuščeni v Združene Države in toliko potrosil za vizo in glavarino, bi moral prejemati nekaj, kar naj mu služi kot dokaz o svojem stanju zakonitega prebivalca Združenih Držav". Te izkaznice naj služijo v to svrhu. Po izjavi tajnikovi, so temu vprašanju posvetili mnogo razmišljanja, tajnik sam in uradniki njegovega departmanta in priseljeniške oblasti. Začetkom tega leta je bil predložen načrt, ki ga je odobril in sodelovanju s State Departmentom je bil načrt vključen v naredbo št. 106 priseljeniškega urada in objavljen.

Secretary of Labor pričakuje, da bodo te izkaznice velike koristi za inozemce. On končno opisuje te koristi:

"(1.) Dokaz o pripustitvi v svrhu stalnega bivanja se sedaj zahteva v zvezi z izjavo o nameri za naturalizacijo. To dokazovanje je spojeno z izgubo časa in z manjšim ali večjim stroškom, kar popolnoma odpače, ko priseljenec predloži svojo izkaznico pristojni oblasti. Mogoče je, da bodo te izkaznice sprejemala tudi sodišča kot dokaz zakonite pripustitvi, kadar izdajo drugi naturalizacijski papir.

(2.) Isti dokaz o zakonitni trajni pripustitvi se zahteva sedaj, kadar priseljenec zahteva dovoljenje za povratek (permit to reenter) glasom priseljeniškega zakona od 1. 1924.

V velikem številu slučajev to je spojeno z veliko izgubo časa, dokler se ta permit dobi, ker prosilec ni v stanu dati točne informacije o parniku in datumu svojega prihoda. Dostikrat se dogaja, da se taka prošnja odbije, ker ni prosilec v stanju niti približno navesti, kdaj je bil pripuščeni. Kdo bo imel izkaznico, ne bo imel teh sitnosti.

(3.) Mnogi veliki delodajalci v Združenih Državah nočejo zaposlovati inozemcev, ako ne dokažejo, da so bili zakonito pripuščeni v to deželo za stalno bivanje, in vlada zna, da število takih delodajalcev raste. Isto je slučaj z ljudmi, ki iščejo dela pri obalni plošči ali hočejo vstopiti v vojsko ali obalno stražo.

Prepričan sem, da priznate, da so to resnične in ne le imaginarne koristi, pa je tudi drugih koristi, ki bi se tu lahko naštele."

Izkaznice niso novotarija. Tajnik naglašja: "Smatram, da vam je znano, da skoraj vsi razredi inozemcev, vstevši tudi časno pripuščene prebivalce sosednega inozemskega ozemlja, ki redno prehajajo mejo, in tudi osebe, pripuščene po posebnih zakonskih predpisih, ki se nanašajo na Kitajce, dobivajo izkaznice ali slično dokazilo o svojem položaju glede priseljeniškega zakona. Dosednje izkaznice, ki se bodo izdajale priseljenecem, niso novotarija, marveč popravke nesrečne hibe v sistemu. . . in sem zato prepričan, da bodo nove izkaznice visoko cenili njihovi imejtelji. In zares, imamo mnogo dokazov, da se zahteva, naj se inozemcem, ki so že tukaj, omogoči kak dokaz o svojem zakonitem stanju, le da dosedaj ni bilo dognana, da-li bi izdavanje takih dokumentov bilo praktično."

Tajnik zanika, da bi izkaznice bile neko nadomestilo za registracijo. Trdi se, da ta naredba discriimira proti gotovim skupinam inozemcev. Tajnik najodločneje odbija vsako tako namero bodisi Departmanta ali namestnika priseljeniškega komisarja. V svoji brzojavki kongresmanu La Guardia tajnik Davis pravi: "Mr. Davis ni nikakor naklonjen ali protivni kateremusibodi plemenu. . . Ne bo nikdar dvojne mere, dokler sem jaz Secreta-

ry of Labor."

BESNEČI RAZKOŠNI VLAK.

V Nemčiji preizkušajo nov razkošni brzovlak "Rheingold" (Rensko zlato), ki bo vozil na progi London-Luzern in rabil za to pot 24 ur. To se pravi: ladja iz Londona do Hoek van Hollanda bo rabila 11 ur, "Rheingold" pa od tu do Luzerna 13 ur. Lokomotiva novega vlaka razvija brzino 100 km na uro. Tender je dolg 21 m in obsega 27 kubičnih metrov vode in 8 in pol tone premoga. Vozovi so zgrajeni po posebnem sistemu, opremljeni zelo udobno in razkošno, po 23 in pol metra dolgi in iz samega jekla, da bodo potniki ob kaki nesreči, čim najbolj zavarovani pred poškodbami. Vozovi prvega razreda imajo po 28 odnosno po 20 sedežev in lastno kuhinjo. V drugem razredu je po 43 odnosno 29 sedežev ter imata po dva voza svojo kuhinjo. Za prtljago ima vlak poseben voz. V prvem razredu so posebni salonski prostori. Po oddelkih so namesto dosedanjih skupnih sedežev nameščeni okoli miz oblaženi stoli. Vsak voz ima garderobo.

Toaletni prostori in prostori za umivanje so kar najbolj higijski urejeni. Oskrbljeni so s tekočo mrzlo in toplo vodo, z brisačami in milom. — Z jedmi in pijačami se bo streglo potnikom v vozu samem.

Novi vozovi so opremljeni s parno kurjavo, električno lučjo in napravami za zračenje. Poleg luči na stropu so tudi še lične namizne luči. Z eno besedo: "Rheingold" bo v treh deželah pričel o nemški gospodarski solidnosti in sposobnosti. Novi vlak nosi označbo FF-D 101-102.

DOBRO JE NALETEL V PARIZU.

Berlinski izvošček Gustav Hartman, ki se je bil s svojim vozom odpeljal v Pariz, je te dni srečno dospel na cilj. V Parizu so mu posebno strokovni tovariši priredili navdušen sprejem. Nemški poslanik v. Hoesch je njemu na čast priredil zajutrek, katerega se je udeležilo 18 oseb. Berlinski izvošček je dobro uganil, kako se pride danes do slave.

SIRITE AMER. SLOVENC!

Pouk o tem in onem.

ALI SLUŽI ZNANOST MIRU?

Ameriški zgodovinar Henrik W. van Loon piše v newyorškem "Plain Talk":

Ko je poveljnik Byrd po svojem poletu pristal v solnčni Franciji, so ga pozvali, naj množično govori. Rekel je med drugim: "V 20. ali 30. letih bo redni zračni promet med Evropo in Ameriko popolnoma urejen. Veseli nas, da spadamo med pionirje tega velikega dela za mednarodno zblizanje in prijateljstva. Kadar bodo vsi narodi zvezani med seboj po mednarodnih zračnih potih, vojna ne bo več mogoča in vsečloveško bratstvo se bo uresničilo."

Ta Byrdov govor so brzojavili v Ameriko, a naslednje jutro so prinesli listi intervjuje z vojaškimi izvedenci, ki so opozarjali na nevarnost, ki preti našemu narodnemu obstoju po uspešnih oceanskih poletih. Pozivali so kongres, naj dovolji milijarde, da se zavarujemo proti morebitnim zračnim napadom.

Večina učenih profesorjev, ki so proučevali zadnje svetovno vojno, soglašajo v tem, da bi bila izostala, ako ne bi bilo brzojava. Pred sto leti, v dobi kurirjev, bi bilo dospeloročilo o sarajevskem atentatu v oddaljeneje dele sveta, kakor v Petrograd ali Christianijo, šele dva do tri tedne po dogodku. Potekel bi bil mesec, predno bi bil kdo doznal, kako mislijo o morebitnih posledicah drame v Stockholmu ali Madridu. V modernih razmerah so bile pa naenkrat vse brzojavne napeljave v Evropi nabite z razburjajočimi vestmi. Poročila so se prehitela in si nasprotovale in prejemniki si o resnici niso bili na jasnem odnosno jim je bilo svobodno, da si jo tolmačijo, kakor jim prija. — K temu je prišla še zmeda, ki jo povzročajo prestave iz enega jezika v drugega. Ako bi tedaj še ne bilo elektromagnetnega brzojava, bi bilo nekaj tednov mirnega posvetovanja zadostovalo, da bi se bila našla pot iz težavnega položaja.

Zanimivo je čitati v starih listih poročila, kako sta si kraljica Viktorija in predsednik častitala, ko se je bil položil prvi podmorski kabel, ter naglašala, da naj "čudovita elek-

trična iskra njune dežele in ves svet za vedno združi". Morse je imel gotovo najboljši namen, toda njegova iznajdba je nosila v sebi polno slabih možnosti.

Noblovo ime je po njegovi ustanovi vsemu svetu znano. Ta ustanova podeljuje nagrade tistim, ki kaj izrednega store za napredek človeštva. Nobel je bil blagosrčen mož in ko je iznašel dinamit, si je obetal z njim za človeštvo velike reči. Novo sredstvo naj bi bilo blagoslov za farmarja, ki bi z njim trebil šture in skale. Življenje rudarjev naj bi postalo varnejše in srečnejše. Dinamit naj bi bil blagodat za industrijo. Toda neizogibni vojaški strokovnjaki so se lotili dela in dinamit je postal sredstvo za odpošiljanje ljudi na oni svet. Stari Nobel pa je zapustil denar, ki so mu ga nesle tovarne, za človekuljubne namene, da bi tako s svojo iznajdbo vsaj posredno koristil človeštvo.

In kako čudovite stvari so si obetali od smodnika! Postal naj bi zaveznik demokracije ter osvobodil kmeta izpod nasilnega gospodarstva roparskih vitezov. Vprašajmo tiste, ki so prišli živi iz zadnje vojne, kako koristna iznajdba je smodnik!

Pozabiti ne smemo starejšega brata današnjega letala, balona. Ko so prvi trije potniki — kozel, gos in petelin — srečno prišli iz zračnih višin, se je svet silno radoval. Kar so storile te živali, zmore tudi človek. In kmalu so Montgolfieri udobno pluli od enega konca Evrope do drugega. "Zrak" — tako so govorili prijatelji človeštva — "je široka vozna cesta, ki je last vseh. Kmalu ne bo več nobenih meja in mogočni zrakoplovi bodo pluli od pristanišča do pristanišča in nosili sporočila miru in dobre volje." — Zbiralci starih tiskov se danes zelo zanimajo za serijo krasnih barvstih bakrozozov iz prve polovice francoske revolucije. Ti bakrozozji nam kažejo balone, ki so jih uporabljali zatirani Francozi v svoji vojni proti prištamem zastarane aristokracije. Novi trebusasti mirovni sel je kmalu postal novo uničevalno vojno sredstvo. In to ulogo je ohranil do danes.

(Dalje na 4. str.)

Denar v Jugoslavijo brzojavnim putem!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:	Za dinarje:
\$ 5.00\$ 6.15	200 Din\$ 4.45
10.00 11.25	500 Din 9.80
15.00 16.35	1000 Din 19.90
20.00 21.45	1500 Din 29.00
25.00 26.55	2000 Din 37.00
35.00 36.70	3000 Din 55.40
50.00 51.90	4000 Din 78.50
75.00 77.50	5000 Din 91.80
100.00 108.00	10000 Din 182.00
200.00 204.50	15000 Din 278.00
300.00 306.00	20000 Din 368.00
400.00 407.50	30000 Din 548.00
500.00 509.00	40000 Din 724.00
600.00 610.50	50000 Din 900.00
700.00 712.00	60000 Din 1082.00
800.00 813.00	70000 Din 1260.00
900.00 914.00	80000 Din 1441.00
1000.00 1015.00	90000 Din 1620.00

Za pošiljke po pošti se sprejema same Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft, Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nobenih drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.
 Uradnjemo: Dnevno od 9:00 jutraj do 4:00 popoldna. Ob torkih in sobotah do 8:30 zvečer.
 KAPITAL IN PREDTEK: \$800,000.00
 PROMET IN VIRI NAD \$3,500,000.00

Mr. I. Knowitt

Silly in this case you couldn't blame him

By Thornton Fisher

IZ SLOY. NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

mo, mladina pa hodi po svojih potih. Stari običaji izginjajo in se umikajo novemu modernemu življenju.

Za g. Stukeljnom je govoril gl. tajnik KSKJ., Mr. Zalar. — Tudi on je povedal par krepkih, nakar smo se zopet razšli po grčki.

Vsa čast odboru, ki je skrbel za tako dobro postrežbo.

SPOMIN NA PRAZNIK NEODVISNOSTI.

Sheboygan, Wis.

Koliko nedolžnih žrtv zahteva vsako leto praznik Neodvisnosti. Žalibog, tudi naša slovenska naselbina je bila letos hudo prizadeta s tem, da je bil ustreljen do smrti nadebudni deček, star komaj 11 let in šest mesecev, sinček Kazimir od družine Karl Mohar, 1140 Dillingham Ave.

Pokojni Kazimir je zgubil svoje mlado življenje prav po nedolžnem, kajti on sam ni streljal, le gledal druge, pri tem pa dobil smrtni udarec. — 16letni Otto Machut, nemški Rus, je streljal z nalašč za to pripravljeno cevjo, nekako tri palce dolgo in 3/4 palca v premeru. Na obeh straneh cevi si je dal napraviti kapice, da je izgledalo kakor kakšna bomba. Cevko je potem napolnil s smodnikom in na obeh koncih zaprl ter smodnik spojil s prizigalno vrstico in zažgal. Temu je sledila razstrelba in komad železa je udaril pokojnega nad levim očesom v sence, da se je nrtve zgrudil na tla. Njegov leto in pol starejši brat Karol ga je vzdigoval in klical, in ko je uvidel, da ne more nič pomagati, je z jokom priklinal na pomoč očeta, ki je nesrečnega vzel na avto in ga takoj odpeljal v bolnišnico, kjer so mu odstranili košček železa, ki se mu je zaril v glavo. Komaj pa so bili gotovi z operacijo, je izdihnil, ne da bi prišel poprej k zavesti.

Pogreb se je vršil v soboto, 7. julija, iz tukašnje farne cerkve sv. Cirila in Metoda, kjer je ležalo njegovo truplo na mrtvaškem odru, v cerkev, kjer so mu otroci naredili špalar in po rekivjem sv. maši so ga odpeljali na farno pokopališče v Zeleno dolino.

Za pokojnikom žalujejo njegovi starši, dva brata, ena sestra in več sorodnikov, znancev in prijateljev.

Hudo prizadeti družini iskreno sožalje. V tolažbo naj jim bo sv. križ, ki nam govori, da zopet vidimo se nad zvezdami.

Prijatelj.

PISMO IZ DOMOVINE.

Kočevje, Slovenija.

Zadnjič smo kratko pregledali žalostno socialno stanje našega delavstva. Glavna krivda tega položaja pa tiči v premajhni izobrazbi delavskega stanu in pa v popolni nezavednosti delavcev. Prva potreba bi bila, da bi se iz delavskih vrst študiralo kar največ otrok, za kar bi morala skrbeti pred vsem delavska zbornica. Kajti od kapitalista pri nas pričakovati kakih podpor delavskim družinam, ki pošiljajo v srednje šole svoje otroke, bi bilo brezmiselnost, ker vidi kapitalist baš v tem svojo pogubo. Z dvigom naobraženega naraščaja iz proletarijata se bo edinole moglo zboljšati socialno stanje teh najbednejših.

Drugi, ki je pri nas tudi že usmiljenja vreden, je naš kmet. On gara še vedno od prve solne črne zarje do poznega mraka, se ubija na grudi, a zaman! Redek je oni, ki bi se mogel dvigniti malo više, da mu ne bi bilo treba skrbeti za vsak grizljaj kruha. Zakaj to? Odgovor je lahak: dosedanji nenačrto odmerjeni davki so spravili marsikatero kmeto že na rob propasti. Radi nasilnega izterjavanja davkov je prišlo

pred dobrim letom celo do odpora, ki bi kmalu rodil žalosten dogodek: kmet, kateremu je namreč prišla oblast zarubit zadnjo kravico iz hleva, se je uprl eksekutorju in dejansko napadel oblast. Toda to je komaj prvi vzrok propadanja našega kmetijstva. Drugi je velikanski padec cen posestvom in živini. Krave, konji, prašiči, vse gre po smešno nizki ceni iz hiše in kmet, ki je zadolžen le malo na posestvu, ve, da bo, če ne bo takoj plačal dolg, prišlo do ruševni, ki mu bo pobrala vso živino iz hleva. Kaj pa je kmet brez živine, to veste lahko sami: to kar vojak brez puške in obrtnik brez orodja. Poleg teh dveh momentov tlačni našega kmeta še slaba letina, katero ima že sedaj dolgo let. Uime, povodnji, toča so elementi, ki spravljajo kmete k obupu.

Bolje kot za delavca je preskrbljeno za izobrazbo kmetškega sloja. V ta namen so ustanovljena društva, ki nudijo kmeti mladini še po odhodu iz ljudskih šol, neko splošno izobrazbo, ki pride lahko prav vsakemu gospodarju v teh časih. Lahko bi rekli, da je ni že na Slovenskem fare, ki ne bi bila že oskrbljena s prosvetnim domom, ki ga navadno sezida Prosvetno društvo, ki je nastalo iz Izboraževalnega društva, ali Orel, ki potem skrbi, da se v teh domih predava o gospodarstvu, o socialnosti in o državni politiki ter tudi o duševni in telesni vzgoji posameznika. Telovadni nastopi, ki jih prireja imenovano društvo po različnih krajih, kaže tisto mladostnost, tisto še vedno zdravo kri v naših fantih, da postane človek prepričan, da ima naš narod, dokler ima tako močan rod, še lepo in krasno bodočnost.

Na splošno pa se opaža, da je dotok v srednje šole iz kmetijskih vrst vedno redkejši in slabšeji. Krivda v tem leži na eni strani v stanju, v kakršnem se danes kmet anahaja, na drugi strani pa na nerazumevanju od strani naše inteligence. Tudi tista lepa navada, ki so jo gojili nekateri naši možje, ki so delali in vodili po posojilnicah in hranilnicah, da so le-te podpirale s svojim dobičkom revne, a nadarjene kmečke fante po gimnazijah in še naprej na univerzi, se je danes opustila. Tako vidimo, da more danes študirati svoje otroke samo veleposestnik, katerih je pri nas zelo malo, in pa trgovec, obrtnik in uradnik, ki so ravno nastanjeni v mestu poleg gimnazije. In tudi to je opažati, da pada stalno tudi ona marljivost pri učenju, katero smo navadno opažali baš pri kmetijskih fantih, ki so vedeli za življenje in znali ceniti kruh, ki

do dosežejo s študijem, ker so se pač z življenjem tepli in so morali marsikaterkrat stradati, da so napravili en ali dva razreda več.

Vendar pa ne smemo kljub temu položaju obupati. Saj je vsem znano, da je k nesreči veliko pripomogla tudi vojna, katere posledica se, kakor je znano iz zgodovine, pozna včasih po več desetletij. Danes zopet brezhibno delujeta oba deželna zbora v Ljubljani in v Mariboru. Delijo se podpore delavstvu in kmetom iz davkov, ki jih dobivajo iz gostilen. Na vno je namreč vpeljana majhna taksa (na 1 liter vina 35 para), kar lahko vsak plača. Zidajo se nove ceste, popravljajo stare. Ponekod dobivajo velike podpore podružnice kmetijske družbe po deželi in organizujejo vsakoletne kmetijske tečaje, ki pridejo zelo v korist vsakomur. Tudi kmetijske šole (na Grmu in v Mariboru) zelo dobro uspevajo. Počasi se bodo razmere konsolidirale, davki se bodo po novem davčnem zakonu, ki je vpeljan za vso državo, znižali, hude letine se bodo ublažile, izvoz v druge države bo bolj svoboden in kmet bo zopet kralj na svoji domačiji.

Boje Vitko.

BEG ŽLOČINCA Z VLAKA.

Kranj, 21. junija. — Pred večerajšnjim se je orožniški patrolji v Kranju posrečil dober lov. Ljubljanska policija in vse varnostne oblasti na deželi so že nad dve leti zasledovale izredno nevarnega kolearskega tatu, vlomilca in žeparja 29-letnega Cirila Bregarja, doma iz Roba pri Kočevju, nevarnega vagabunda, ki ga je zdaj zajela kranjska orožniška patrolja v Hujah pri Kranju, v stanovanju njegove prilježnice Marije B. Takoj, ko so orožniki Bregarja ukenili, so izvršili tudi hišno preiskavo, ki je dala presenetljiv uspeh. Zaplenili so vrečo z osmimi plašči za kolesa znamke "Michelin", dalje devet novih zračnic znamke "Record", več ducatov lepila "Electro", dalje kolesnih ročajev, v neki omari 1400 parov travkov za čevlje ter sveženj vitrihov. Pri Bregarju samem so našli vojaško listino, glasečo se na ime Franceta Petroviča iz Borovnice, za katerega se je Bregar predstavljal tudi orožnikom, pozneje pa le priznal, kdo prav za prav tiči v njegovi koži.

Bregarja so spravili čez noč v kranjske zapore, naslednjega dne pa ga je orožnik eskortiral v Ljubljano. V vlakcu je Bregar sedel popolnoma mirno in ni kazal nikake razburjenosti. Napravlil je vtis potuhnjena in se izkazal kmalu za izredno odločnega, hitrega

in spretnega lopova, s kakršnim orožniki niso računali. Ko je vozil vlak z medvoške postaje, je Bregar kakor bi trenil skočil pokonci, odrinil orožnika in se zagnal proti oknu. Kakor v filmu je okno spretno odprl ter se pogнал z vlaka. Orožnik je bil spočetka ves za prepaščen in se je komaj znešel v situaciji. Medtem, ko je vlak dirjal naprej proti Mednu, je Bregar pobral kosti svojega rojstva ter izginil v bližnji gozd nad cesto.

Bregar bo zdaj brččas s nekaj časa nadaljeval s svojim tatinskim poslom in jo popihal kam na Štajersko, kjer so mu kraji že znani, saj se je tudi tam poizkušal v tatinski in svetrovski umetnosti.

Kakor poročajo orožniki, se je Bregar pripeljal v Kranj šele v soboto ali nedeljo na nekem zeleno pleskanem kolesu, ki ga pa orožniki po aretaciji niso več dobili pri njem. Bregar je priznal, da je kolo ukradel nekje v okolici Ljubljane ter ga v Kranju prodal neznanemu Bosancu za 500 Din. Njegova izpoved je menda lažna, ker so orožniki dobili pri njem samo 14 Din gotovine. Tat je skoro gotovo pustil kolo pri kakem svojem komplicu.

Bregar je imel zveze z nekimi znanim priseljencem, stanujočim v Kranju; o njem je dokazano, da se peča z različnimi nepoštenimi posli. Podan je celo sum, da je imel priseljenec tudi zveze z vlomilci v Združeno gospodar. banko, med katerimi je bil brčkone tudi Bregar. V Kranju je še istega dne, ko je bil Bregar prijat, prišel k orožnikom neki njihov zaupnik (v ostalem sam pravi kriminal tip), ki je povedal, da je Bregar nedavno vlomil v stanovanje učiteljice Colnarjeve v Pirničah pod Šmarno goru in odnesel več zlatnine.

Poleg tatinskih poslov se je Bregar bavil pridno tudi s tihotapstvom ter so kranjski orožniki dognali, da ima zveze z neznanom tihotapsko družbo, ki prenaša iz Italije razne predmete, v prvi vrsti gumijaste izdelke. Tihotapska družba ima baje pripravljene za okrog 30.000 Din takega blaga nekje v okolici Rakeka. Ker je dokazano, da je imel ubegli Bregar zveze še z različnimi drugimi sumljivimi tipi v Kranju in okolici, je pričakovati v prihodnjih dneh novih odkritij in aretacij.

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

SUPERIOR FUNERAL SERVICE

Edward Schmidt, Funeral Director

THE BALLHORN FUNERAL TEMPLE

Uporaba mrtvašnice brezplačna. — Odprto noč in dan.

Phone 439.

8th Street in St. Clair, Sheboygan, Wis.

JACOB GEREND FURNITURE CO.

704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nam podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

Tel.: 377-J — 4080-W.

W. A. PFISTER
JEWELER
On the Cor. 8th Str. and New York ave., Sheboygan, Wis.

Merchants & Miners Bank

CALUMET, MICHIGAN

Glavnica \$200,000 Preostanek \$200,000

Nedeljni dobiček.....\$190,000.

GORDON R. CAMPBELL predsednik

THOMAS HVATSON, podpredsednik

FRANK J. KOHLHAAS, V. P. in blag.

E. H. MANGER, pomožni blagajnik

W. G. CUDLIP, pomožni blagajnik

PETER TALENTINO, pomožni blagajnik.

IZVRŠUJE VSA BANČNA POSLA ZANESLJIVO.

JEČMENOV SLADNI SIRUP.

Zdravniki se že več let pri zdravljenju poslužujejo z velikim uspehom ječmenovega sladnega sirupa. Največ zato, ker vsebuje redilne snovi, lahko se uživa in je posebno priporočljiv slabotnim ljudem. — Za nekatero hrano se poslužujemo navadnega ječmenovega sladnega sirupa ali ekstrakta, nekaterim pa dodenemu druge zmesi, da imajo okus po čokoladi ali vaniliji. Vanilija je tudi zelo priljubljena radi prijetnega okusa. Zadnje čase pa odjemalci najbolj posegajo po ječmenovem sladnem sirupu, ki se mu pridene hmelj, kateri pravi prijeten okus, dasi neko-

liko grenak. Velika je zahteva za ta produkt od pekov, kakor tudi od gospodinj, ki pečejo doma. V Jugoslaviji se pridela velikansko množino hmelja, in naši ljudje, živeči v Ameriki, so prišli do spoznanja, da je Bohemian Hop Flavored Budweiser Barley Malt najboljše kvalitete.

V soli.

Učitelj: Tomaž, pojdi k zemljevidu ter pokaži razredu, kje je Avstralija. — Tomaž je šel in pokazal. — "Kdo je našel Avstralijo?" je vprašal učitelj drugega učenca. Ta se je pa odrezal: Tomaž.

POUK O TEM IN ONEM.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Vrsta je brezkončna. Vse, kar se je izpočetka namenilo blagodejnemu ciljem, se je izpremenilo v orodje smrti ali v pomočnika krutosti in krivice. In sedaj, ko je nadaljni znanstveni razvoj odvisen le še od potrpljenja in denarja, naj nam Bog pomaga!

Oče: Jaz se nisem nikdar zlagal, ko sem bil toliko star kot si ti.

Sin: Koliko ste pa bili stari ko ste pričeli?

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Budweiser

Prava kvaliteta
Malt Syrup

Največje vprašanje je po Malt Syrupu našega izdelka, izmed vseh drugih na trgu... kar VSE pomeni

Hrana ima boljši okus in več redilnih snovi, če se ji primeša Malt Syrup prave kvalitete.

ANHEUSER-BUSCH
ST. LOUIS

Western Sales Corporation

1525 Newberry Ave. Distributors Chicago, Ill.

BM-74

Pioneer Livery
Stable

John R. Ryan, Prop.

POGREBNI ZAVOD — SLUŽBA NOČ IN DAN.

Cor. 6th & Portland Sts.

Tel. 25

CALUMET, MICH.

Phone Canal 6138

J. H. Telsler
LOWEST PRICES

Phone Crawford 4124

2107-11 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

"Domača trgovina za vsakovrstne hišne potrebščine"

"PRIDITE, DA SE SAMI PREPRIČATE."

Sedaj je čas, da si ogledate našo zalogo, če rabite le malenkost, ali kakšno veliko stvar, pri nas dobite vse. — Ujudno vas vabimo, da pridete v našo trgovino vsak čas. Zelo bomo vpoštevali vaš obisk, kot sosed.

V sobi, kjer prebivate in kamor peljete gosta, imate radi, da je čedno. Mi imamo veliko zalogo pohištva, ki bo odgovarjalo vašim zahtevam. Leseno ali prevlečeno. Garantiramo, da boljšega ne dobite za to ceno.

Naša zaloga otroških vozičkov je popolna, izdelava krasna in moderna, zadnje novosti od l. 1928. Ponos vsake matere je, da svojega malčka pelje na sprehod v lepem vozičku.

PRIDITE POGLEDAT, DA SE SAMI PREPRIČATE.

Armstrong's Linoleum

for Every Floor in the House

Za tla imamo veliko zalogo karpetov in drugih preprog. Tuktaj označeni Armstrong linoleum prednjači v Ameriki in smo ponosni, da ga tudi mi imamo v zalogi, da lahko postrežemo občinstvu s najboljšim.

"GOVORIMO VSE INOZEMSKJE JEZIKE".

FRANK OPEKA

Trgovina z mešnim blagom in obuvali.

502 — 10th STREET — WAUKEGAN, ILL.

SPOMLADNE
OBLEKE.

Naznanjam, da sem prejel ravnokar veliko zalogo spomladnih in letnih oblek za moške in fante, vsake barve in velikosti. Pridite in ogledajte si jih!

Ravno tako imam veliko zalogo obuval, s katerimi vam postrežem v zadovoljnost!

Cene zmerne, blago jamčeno, — postrežba točna!

Slovenskemu občinstvu se priporočam v naklonjenost!

Iz življenja in sveta.

DOŽIVLJAJI AFRIŠKEGA RAZISKOVALCA.

Znani afriški raziskovalec H. A. Bernatzik, ki je bil že štirikrat v Afriki, je te dni predaval na Dunaju o svojem zadnjem potovanju po črnem delu sveta. Potoval je po Nilu navzgor čez Hartum in preko Sudana proti Nubijskem gorovju, kjer je na jugu dospel do belgijskega Konga. Po Nilu je potoval s tremi čolni, po suhem pa z avtomobilom in tremi nosilci, ki jih sicer ni več lahko in ceno dobiti kakor prejšnje čase, toda izkazali so se kot uporabni in zanesljivi. Bernatzik je imel zelo mnogo prtljaje, saj je moral voziti s seboj kurivo za voz, dalje vse potrebne nadomestne dele, fotografske aparate, orodje itd.

Avtomobil se je izkazal kot izvrstno prometno sredstvo za afriške razmere, saj na pespot in prenašanje prtljaje pri 60 stopinjah C. vročine ni bilo misliti. V afriških samotah je bila četvorica ljudi kakor izpubljica in popolnoma odvisna od avtomobila. Če bi bil ta odpovedal kje sredi popolnoma izsušenega ozemlja, bi bila ekspedicija obsojena na smrt. Enkrat je bila nesreča že čisto blizu. Motor je sredi puščave odpovedal pokorščino. Pokazalo se je, da je bil poškodovan magnet. Celih 24 ur so se mučili s popravami, a končno je motor zopet oživel in zaropotal. To je bila za njihova ušesa najslajša godba. To je bila resitev, ki so jo pa morali drago odkupiti: za hladilec so porabili zadnjo kapljo vode. Mnogokrat je voz na poti zašel na močvirna tla ali pa v jame in razpoke, ter so ga morali do smrti izmučeni dvigati na plano. Po štirih dneh nepopisnih naporov, sestradani in docela izčrpani, so dospeli do prihodnje naselbine.

Bili so pri Silukih, afriških Špartančih, o katerih je že poročal misijonar p. Hofmayer. To so visoki, vitki, divji ljudje, vajeni boja in z vsem zadovoljni. Strah tako črnecem kakor belcem. Bernatzik je navede tega plemena že od preje poznal, zato se mu je posrečilo pridobiti si njihovo zaupanje. Pozdravljanje je trajalo več dni. Čim je Bernatzik dospel v bližino kake vasi, je v spoštljivi razdalji postavil svoj sotor. Nato je začel hoditi na lov, meso divjačine sušil na solncu. Hodil je daleč okoli po pokrajini, ne da bi se zmenil za črnce, ki so se tod in tam oddale pokazali in radovedno opazovali belega gosta. Polagoma so prišli potem sami od sebe bliže, začeli hoditi z njim na lov in dobili od njega vselej večji del plena. S tem je bilo nezaupanje premagano, črnci so raziskovalca povabili v vas, mu pripovedovali vse novice in mu dovolili, da je svobodno prihajal in odhajal, kadar je hotel. Tako je imel Bernatzik dovolj prilike, da je fotografiral domačine, kadar so bili neprisljano pri svojih dnevnih opravkih in niti opazili niso, kaj dela Bernatzik.

Nato je prišel raziskovalec k plemenu Džur. To plemo se razlikuje od drugih že po svojem orožju: namesto sulic rabi loke. Ker prebivajo na močvirjih, si grade kočje na kolen. Na vprašanje, zakaj stoje kočje tako daleč druga od druge, so starešine odgovorili, da bi se drugače ženske preveč prepirale med seboj. Džur nosijo potlačene, s kamenom obtežene ustnice; ta moda je v Afriki zelo razširjena, prišla pa je od zapada.

Evropejec mora med domačimi plemeni zelo paziti, da ne

prekriši kakih njihovih običajev in etikete. Smrtno bi se zameril, ako bi domačinu ponudil čebulo, dasi velja čebula v severni Afriki kot posebna slaščica. Ako bi ustrelil povodnega kozla, ki je totemska žival, bi si nakopal krvno osvetilo in večno sovraštvo celega plemena. Teško bi se tudi pregrešil proti spodobnemu obnašanju, ako bi stopil preko sulice, ki jo je položil na tla počivajoč črnc; sulico je treba spošljivo obiti.

Umivanje v našem zmislu je črnecem popolnoma tuje. Mlade deklice mislijo, da jim bo umreti, če jim kdo zlije na glavo vode. Proti mrčesu in komarjem se zavarujejo s tem, da se vsak dan krepko oribljuje s pepelom. Vsaka družina ima svoj kup pepela, ki služi kot postelja ter se ponoči zarijejo vanj vsi člani družine. Zamorci, ki še niso prišli v dotiko z belimi ljudmi, hodijo popolnoma nagi. Opazilo se je, da so tista plemena, ki so prekrišila ta običaj in hodijo oblečena, mnogo bolj podvržena kužnim boleznim nego njihovi nagi predniki, ker se sedaj ne drgnejo več s pepelom, ki je izvrstno sredstvo proti okuženju. Zamorci so ponekod tudi strastni kadilci. Njihov tobak pa seveda Evropejecem malo diši, ker je napojen s pepelom in krvnim blatom.

Poroke se vrše zelo slovesno. Kupnina za nevesto znaša po premoženjskih razmerah plemena 10 do 40 krav, po revnejših krajih se zadovolje s kozami, pišcami in orodjem. O ločitvah odloča družinski svet. Prešestvo se težko kaznuje. Pojm o mojem in tvojem je ostro razvit in se kaznuje krava tatvina ravno tako ostro kakor zakonska nezvestoba.

POVRATEK IZ AMERIKE K MRTVAŠKEMU ODRU SVOJE ŽENE.

Bočna, 15. junija. — V našem kraju se je primerilo ne navadno naključje ki bi ga morda sam Maeterlinck uvrstil v svoje zapiske. Po 22 letih se je iz Amerike, gnan z neodoljivo silo, povrnil v domači kraj tukajšnji rojak g. Jože Felicijan in je našel svojo ženo na mrtvaškem odru. Zgodba, o kateri se zdaj mnogo razpravlja v vsem okoliščju, je naslednja:

Pred 22. leti se je odpravil Jožef Felicijan v Ameriko, doma pa je pustil svojo ženo, dva dečka in dve deklici. Felicijan je našel v Ameriki takoj primerno službo, v kateri si je služil lepe novce. Ves čas je bil zaposlen v Washingtonu, kjer si je skozi dolga leta nabral prav lep kapital. Svoje žene in svoje dece pa ni pozabil. Bili so v stalnih pismenih stikih. Od časa do časa je pošiljal domov dolarje. Otroci so zrastle in so očeta vedno vabili naj pride domov. Oče se je odločil že večkrat, da se povrne nazaj v domovino, ali vedno si je mislil: "Nekaj dolarjev pa le še ne bo hodilo napaka."

Kakor pa zdaj pripoveduje g. Felicijan, ga je zadnji čas prišlo revzdržno hrepenenje po domu, po svoji ženi in po otrokih. Neka nepoznana notranja sila, ki se ga je lotila, mu je velevala da mora takoj na pot! In res je odšel Felicijan s prvim parnikom v Evropo. Mož ni niti slutil, da se je sredi poti preko morja srečal s pismom, v katerem mu javljajo domači, da leži njegova žena opasno bolna.

Ko je prišel Felicijan v Ljubljano, je takoj poiskal vlak, ki vodi proti Zidanemu mostu. V isti kupe sta prisledla

neki črno oblečen gospod in črnooblečena gospa. Gospe, ki je opazovala tujca, se je videl ta nekam znan. Domislila se je, da imajo doma sliko sličnega gospoda: njenega tasta. Na čudno sličnost je opozorila svojega soproga in ta je vprašal tujega gospoda, če ne prihaja iz Amerike. Amerikanec je pritrtil in povedal, da se piše Jožef Felicijan in da se vrača domov v Bočno v Zadrečko dolino.

Tačas pa mu je padel črno oblečeni sopotnik — njegov lastni sin — okrog vratu in je presenečenemu očetu povedal ves solzan, da gre na žalostno pot — na materin pogreb. Ko je izvedel oče o bridki usodi, ki je zadela njegovo ženo, se je bridko razjokal, nato pa je vsa trojica, gospa, Jožef Felicijan iz Amerike in njegov sin Štefan Felicijan, ki je železniški sprevodnik v Ljubljani, nadaljevala pot v Bočno.

V Bočni je pri Felicijanovi družini zavladalo zaradi nenadne očetove vrnitve neobičajno razpoloženje. Veseli trenutek očetovega povratka je udušila žalost radi smrti matere, ki je ležala ta čas na mrtvaškem odru. G. Felicijan, ki je mislil, da mu bo padla ob srečni vrnitvi njegova žena okoli vratu, se je bridko razplakal, ko je pokropil svojo življensko družico, katero so prihodnji dan spremili k večnemu počitku. O čudnem naključju, da je prišel g. Felicijan iz daljne Amerike baš na

pogreb svoje žene, se je raznesla vest kmalu po vsej gornji Savinjski dolini.

ALI MOREMO ČLOVEŠKO KRI ŽUNAJ TELESJA IZPRATI.

Glenseski raziskovalec dr. Haas je izvršil čisto neverjeten poizkus: Nekemu bolniku, ki je bil smrtno bolan na uremiji (zastrupljenje krvi po seči), je odvedel kri iz telesa, jo izpral in izčiščeno zopet dovedel v telo. Bolnik je imel kri prenasličeno s snovmi, ki bi morale preko ledvic odhajati v seč in s sečjo iz telesa. Za izločitev teh strupov iz krvi ni preostalo več drugega sredstva nego pot, ki jo je izbral dr. Haas. Odprl je bolniku žilo in odvedel kri v posebne sestavljene cevi iz opne, skozi katero morejo prodirati soli. Konec cevne sestava se je stekal v drugo veliko žilo. Cevi je oblivala topla solna raztopina enake koncentracije, kakor jo vsebuje človeška kri. Tuje snovi, ki so se nahajale v bolnikovi krvi, so na svojem potu skozi cevi s pomočjo solne raztopine izlužile in tako očiščena kri se je potem stekala nazaj v bolnikovo telo. Izredni poizkus se je dr. Haas, ki je bil že prej iznašel sredstvo, da se kri ne strdi, popolnoma posrečil. Bolniku se je naslednji dan po izčiščenju krvi vrnil tek, glavobol in bljuvanje je minilo in v kratkem je popolnoma ozdravel.

ŠIRITE AMER. SLOVENCE!

MBH ZA SMEN.

Dober sih. Oče: Še mrzle vode mi ne boste privoščili, ko bom star. — Sin: O, raje, kot bi vam jo greli!"

Uljudni prodajalec.

V trgovini pomerja dama čevlje in reče: "Ali se vam ne zdi, gospod, da imam eno nogo večjo ko drugo?" Prodajalec: "Nikakor ne, gospa! Temveč ta nožica je še manjša ko druga."

Mlad odvetnik,

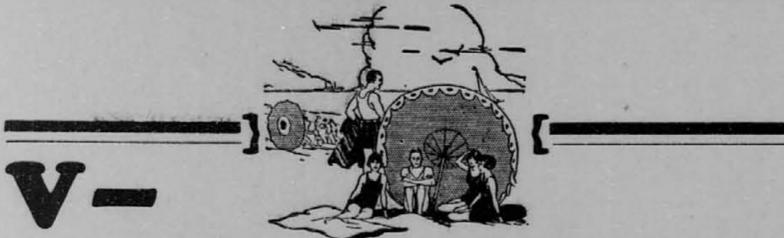
ki ni imel nobenega posla, se je delal, kot da bi imel dela čez glavo. Ko je neki dan zopet šel od doma, je na vrata obesil tablico z napisom: "Vrnem se v eni uri." — Ko je prišel domov, je našel poleg ohega kaka zapisano: "Čemu le?"

"... in kdaj smem upati na plačilo?"

"O... vedno, vedno, moj dragi..."

Pri spiritistični seji.

"Ali si ti duh mojega moža?" "Sem." "Povej, dragi mož, ali si srečen na onem svetu?" "Silno srečen." "Bolj kot si bil z menoj?" "Stokrat bolj." "Kje pa si zdaj?" "V peklu."

- South Bend, Benton Harbor, New Carlisle, St. Joseph, Hudson Lake, Bridgman, Michigan City, Sawyer, Tremont, Gary, East Chicago, Hammond, Lakeside, Union Pier, New Buffalo, Grand Beach

PELJITE se z South Shore Line iz Downtown Chicago

Obiščite mesta in letovišča v West Michigan in Northern Indiana. Stane malo in potovanje je prijetno. Izognete se gneče na državnih cestah. Brzi South Shore Line vlaki vozijo in Randolph St. I. C. Terminal postaje vsako uro za South Bend. Vlaki v Hammond, East Chicago, Gary, odhajajo vsake pol ure. Ob sobotah in nedeljah poleti vozijo vlaki v Tremont (the Dunes) in Michigan City vsake pol ure. Vlaki se ustavijo na Van Buren St., Roosevelt Rd., 53rd St. (Hyde Park), 63rd St. (Woodlawn) in Kensington. Phone Traffic Dept. Central 8280.

Pojasnila izletnikom daje zastoj. Izletni urad (Outing and Recreation Bureau) na 72 W. Adams St., je ustanovljen z namenom, da daje brezplačna pojasnila od krajev oddaljenih od Chicago do 100 milj, ki so pripravna za izlete, razvedrilo in počitek. Tozadnji večerki vam bodo pomagali urediti vse potrebno za vožnjo in izlete po nizki ceni, bodisi za en dan, en teden ali več. Tam dobite vsa pojasnila o ribolovu, vožnji s čolnom, iger na prostem in enakih zabav bodisi v kateremkoli kraju ali jezeru, do katerega se lahko pride po South Shore železnici. Za to postrežbo se popolnoma nič ne računa. Pokličite telefonično State 0080 ali pa se oglasite v uradu. Razne brošure s pojasnili in zemljevidi se dajo brezplačno.

Chicago South Shore and South Bend Railroad. Map showing routes through Lake Michigan and South Shore Line. Includes text: "Transfer v Michigan City za Shore Line Motor Coaches do Long Beach, Grand Beach, New Buffalo, St. Joseph in Benton Harbor. Vzemite Shore Line Motor Coaches v Hammond za Chicago Heights. Vzemite Gary železnico v Gary za Valparaiso, Flint Lake, Hobart."

Naročite knjige iz seznama Naših knjig.

Table listing various books and their prices. Includes sections: POVESTI IN ROMANI, Izlet g. Broučka v XV. stoletje, Narodna biblioteka, and Narodne pripovedke.

Naročilu je priložiti potrebno svoto v poštmem Money Order, bančnem draftu ali znanhah. Vsa pisma naslovita na: Knjigarna Amerikanski Slovenec, 1848 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

DŽUNGLA

— ROMAN IZ AFRIŠKIH PRAGOZDOV. —

Angleški pisatelj E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

Ine pa baje ne mara ne za enega ne za drugega, — ker ljubi tretjega, tako baje pravijo vsi. In tako mislim tudi jaz, tvoj prijatelj, ki ti želim vse dobro!"

Arnot je napeto umolknil in čakal, kedaj bo Trzan skočil po koncu ali vsaj vznemirjen je pokazal.

Pa Trzan je mirno obsedel in gledal za dimom, ki se je dvigal iz njegove tleče cigarete.

"Neverjeten človek!" se je jezil Arnot. — "Trzan, ti divji človek, pri nas v kulturnem svetu se mladi ljudje pri takih vesteh razburijo, veš, planejo po koncu, ali pa vsaj kažejo nenavadno zanimanje, posebno če se njih tiče —!"

Ali si nič ne misliš, kdo bi utegnil biti tisti srečni tretji tekmeč?"

"Gospod Filander —?"

"Še šale zbijajš, ko gre za tvojo kožo!"

"Drugi belokožni ljudi pa ne poznam iz bližine Inine!"

"Pa jaz poznam nekoga, ki je bil nekoč in neke prav blizu gospodični Inini, ki je velike reči zanjo storil in ji pač zato tudi smel pogledati precej globoko v oči —"

Toda čemu bi slepomišila? Prijatelj Trzan, tvoja sreča je moja sreča! Čas je da se oglasiš! Prekinil boš svoje učenje in v Ameriko pojdeš! Koj te dni!"

"Tudi jaz sem že tako sklenil."

"Da, res —? Hm —! Torej se pa vendarle nekoliko zanimaš za — Ameriko!"

Dobro! Jutri pogledava, kedaj odide prvi parnik. Čas do odhoda pa porabiva za priprave. Rad, zelo rad bi šel s teboj. Morebiti bi bilo celo dobro, da bi šel —. Pa mi ni mogoče. Saj veš, oziroma nič ne veš, kako je, če se človek ženi —. In še službo moram opravljati. Pa čuval bom nad teboj in delal in skrbel po moči. da pojde vse gladko!

Glede zaklada! Pri zlatarju sem bil, ki sva mu ga izročila. Pačtel je zlate in ocenil ves zaklad na 241.000 dolarjev. Dobil je tudi kupca in mož mi je dragevolje koj izstavil nakazilo na banko v Baltimori.

Pogodila šva se tako, da ostane zaklad skupaj, dokler njegov lastnik ne odloči, kaj bo z njim. Pa mislim da mu bodo v danih razmerah dolarji ljubiši! No, vsekakor dobiš nakazilo seboj in mislim da te ne bodo neprijazno sprejeli, če prideš s takim darilom!"

"Kje pa bom denar dobil za vožnjo?"

"To je moja briga! Če nočeš drugače, pa ti ga posodim. Lordu Greystoke s ponosom in rad "dam na upanje!"

"Saj sem ti že povedal, da s tvojim domnevanjem ne bo nič!"

"Tudi to je moja briga! Za dokaze bom že poskrbel! In prav zato pojdeš kar jutri z menoj. Upam da ti bom že jutri lahko častital in da bom že jutri lahko predstavil strmečemu svetu lorda Greystoke."

"Kam pojdeva?"

"Dovolj, da sem tudi jaz redkobeseden! Jutri pojdeva k policiji. Nocoj pa v gledališče —"

Trzan je slabo spal tisto noč.

Ne da bi mu bil "lord Greystoke" delal skrbi. Premalo je še poznal svet, da bi bil znal ceniti imenitne naslove in bogate dedščine. Vrh tega je bil prepričan, da ni sin lorda Greystoke. Odkod pa bi naj bil prišel tisti tretji, otroški kostenjak v Claytonovo koč —?

Ne! Dete, ki je o njem govoril dnevnik, je umrlo od gladi, par dni morebiti potem ko sta njegova roditelja umrla iz neznanih vzrokov, najbrž vsled bolezni. Na napad ni bilo misliti. Saj so bila vrata trdno zaprta, ko je prvič prišel h koč —

Pač pa ga je vznemirjalo, kar je čul o Inini. Trzana je prvokrat v življenju ranila ostra puščica ljubosumnosti —

Da ljubi Ino, to spoznanje se mu je polagoma in neopazeno razvilo v polno jasnost, čimbolj je postajal kulturni človek in umeval čustva, ki se oglašajo v človeškem srcu.

Ali pa tudi Ine ljubi njega —?

Dva snubca se ji ponujata, je pravil Arnot, in da nobenega ne mara, ker menda ljubi tretjega —

Trzana —?

Zamislil se je.

V duhu je gledal mično travnato planoto, doli v daljnem pragozdu Afrike. Tam sta sedela drug drugemu nasproti, počivala na begu iz Mbongove vasi ter se krepčala s sadeži, ki jih je nabral po gozdu. Ni razumel njenih besed, pa iz njenih oči je sijala prijaznost — tako, se je prav živo spominjal še danes —, smehljala se mu je, mu vzela zlati navesek z vratu in si ga nadela sebi. Pokazal ji je tudi aliko in tudi to mu je vzela, jo gledala, po-

gledovala nanj in mu nekaj pravila. Pustil ji je navesek in vzela ga je seboj.

In ko sta prišla blizu kože, ga je prijela za roko in skoraj vlekla seboj, naj bi šel z njo k njenim ljudem —

Spomnil se je pisma, ki ga je pisala Arnotu. Izrečno ga je v pismu vabila, naj pride za njo v Ameriko. Vskidar bo dobrodošel —. Ali ga ljubi —?

Trzan je bil vse premalo izveden v takih vprašanjih, da bi si bil sam dal odgovor.

"Vprašal jo bom in jo zaprosil za roko —." Tako je zasodil.

Drugi dan pa je vzel Arnot Trzana seboj k visokemu policijskemu uradniku.

"Pa čemu k policijskemu uradniku?" se je čudil Trzan.

"Ne boj se, prijatelj! Ne bodo te djali v verige! Ti gospodje znajo tudi druge reči! Na razpolago so jim sredstva, ki z njimi doženejo istovetnost dveh oseb iz sledov, katerih drugi ljudje niti ne opazijo. Tako znanje je važno v slučaju, če je treba najti zločinca. Pa tudi v tvojem slučaju bo odločilne važnosti, po mojem mnenju vobče edina pot, da najdemo, ali si ti Claytonov sin ali ne. Če ti pripomočki odpovejo, potem ne vem —"

Policijski kapitan je bil prijazen človek. Arnot ga je že prej pripravil na obisk in mu, kolikor je bilo treba, tudi pojasnil zgodovino Trzanovega življenja.

Občudoval je Trzana, njegovo krepko, zdravo telo, hvalil njegovo olikano vedenje, ki da prav nobenega sledu več ne kaže o življenju v džungli, ter dejal:

"Gospod Trzan, policijski uradnik ima bistro oko, opravka ima z najrazličnejšimi ljudmi, vaju je opazovanja in iz malenkostnih pojavov v človeški zunanosti si naredi če treba cel roman. Verjemite mi, vaši predniki niso bili ljudje navadne vrste, telesni in duševni darovi, ki ste jih podedovali, pričajo o plemeniti krvi in o visoki kulturi."

Pa to, bi končno kdo dejal, so le domnevanja. Potrebujemo pa nepobitnih dokazov, ker gre za velike reči, kakor mi je pravil gospod Arnot.

Moderna policijska veda, draga gospoda, pozna celo vrsto sredstev, ki z njimi more doznati istovetnost dveh oseb. In sicer z nepobitno gotovostjo. Najmodernejše sredstvo, pa tudi najzanesljivejše, so pač odtiski prstov. Gospod poročnik Arnot mi je namignil, da bi se po tej poti morebiti dalo priti na sled vašemu pokolenju.

Naj vama stvar razložim! Pogledjte, gospod Trzan, konce svojih prstov! Koža ni gladka, kajne, vse polno vijugastih črt je na njej.

Dognano dejstvo pa je, da te vijuge in krivulje niti pri dveh osehah niso enake. Lahko se o tem sami prepričate, če pogledate tule skozi povečevalno steklo svoje prste in potem svojega prijatelja!"

Trzan je z velikim zanimanjem ogledoval svoje in Arnotove prste.

"Res je! Črte na Arnotovih prstih so precej drugačne nego na mojih. Posebno na palcu se dobro vidi razlika!"

"Kajne! — In glejta, te vijuge in krivulje pomagajo najti pravega človeka!"

Vlomilec recimo je bil pri svojem poslu nepreviden pa je napravil neke na neki šipi odtiske svojih prstov, denimo morebiti, ko je odpiral okno. Koža — tudi na prstih, je navadno nekoliko mastna, svetla, gladka šipa pa je za maščobo zelo občutljiva. Le poskusita tamle na oknu! Tudi odtiski na šipah so zelo razločni in tudi trajni."

Arnot in Trzan sta stopila k oknu, pritiskala prste na šipo in vsa vesela ogledovala madeže, ki sta je napravila na gladkem steklu.

"Za vlomilec pa pride detektiv," je nadaljeval policijski kapetan, "in najde odtiske. Koj izreže šipo z odtiski in jo nese na policijski urad. Tam imajo v posebnem arhivu shranjene točne odtiske vseh ljudi, ki so kedaj prišli policiji v roke."

Posebni veščaki primerjajo najdene odtiske z zbirko in navadno smo storilcu koj za petami. Če pa je bil vlomilec nov človek — tak, ki s policiji še ni imel opravka — potem seve ga je treba šele iskati.

Pa tudi v tem slučaju so odtiski važen pripomoček. Detektiv si zna na vse mogoče zvite načine dobiti odtiske od ljudi, ki so mu kakorkoli sumljivi. — In že imamo storilca!"

Trzan se je globoko zamislil in hotel nekaj vprašati. Pa kapetan je nadaljeval:

"Policijski uradi imajo poseben stroj, preprost sicer, ki pa daje zelo ostre, različne odtiske. In trpežne. Odtiski v naši zbirki preživijo cel rod hudodelcev in vlomilcev."

Tudi pri Sarajevu izbruhnil velik požar.

V Hadžićih pri Sarajevu je v četrtek, 14. junija, ob 10. dopoldne izbruhnil v strojni parne žage bratov Kašikovičev velik požar. Ker je vladala zadnje dni velika vročina, se je ves les posušil in je požar objel dober del parne žage. Vsi delavci so bili takoj alarmirani in so pričeli z gašenjem, toda brez uspeha. V teku pol ure je bila vsa parna žaga v plamenu. Vročina je bila tako velika, da se gorečemu objektu ni mogel nihče približati ter so iskre užežale tudi bližnje skladišče le-

sa. S posebnim vlakom so prišli gasit gasilci iz Sarajeva, toda edino, kar je bilo mogoče rešiti, je bila sosednja parna žaga bratov Naničev in železniška postaja, ki so jo takoj izpraznili. Na postaji je bilo pripravljenih več vagonov lesa za transport. Požar so mogli lokalizirati šele pozno popoldne. Škodo cenijo na približno milijon dinarjev.

Ako se ti "Amerikanski Slovenec" dopade, povej to svojim prijateljem in znancem in priporoči jim ga, da si ga naročijo!

Columbia "NEW PROCESS" Records
Made the New Way - Electrically
Viva-tonal Recording - The Records without Scratch

Naznanilo!

Da ustrezemo mnogim našim odjemalcem, kateri so vpraševali po COLUMBIA ploščah, smo sprejeli v prodajo tudi plošče te firme. S tem naznanjamo vsem, ki jih žele dobiti, da jih od danes naprej lahko dobe pri nas.

NEKATERE IZMED NAJNOVEJŠIH SLOVENSkih COLUMBIA PLOŠČ.

25082—Bod' moja, bod' moja Nebeška ženitev, Anton Shubel bariton.....	75c
25086—Še kikelco prodala bom Gor čez jezero, Anton Shubel bariton.....	75c
25071—Regiment po cesti gre, s petjem Sebelska koračnica, harmonika.....	75c
25072—Štajerska Moj prijatelj, polka, moški kvartet.....	75c
25074—Sokolaka koračnica Kje je moja, harmonika in kitare.....	75c
25075—Slovenske pesmi V slovo, ženski duet in klavir.....	75c
25076—En let' in pol Ljubca moje, ženski duet in klavir.....	75c
25077—Dolenjska polka Štajerski Landler, godba.....	75c
25078—Dunaj ostane Dunaj Neverna Ančka, harmonika in kitare.....	75c
25079—Danici Domače pesmi, ženski duet in klavir.....	75c
25080—Oberštajerji Slovenski poskočni šotiš, godba.....	75c
25081—Nemški valček Černiška polka, godba.....	75c
25083—Čez šavco v vas hodiš Sladki spomini, ženski duet in klavir.....	75c
25084—Nočni čuvaj Pevca na note.....	75c
25085—Cingel congel So ptičice zbrane, ženski duet in klavir.....	75c

Za vse druge plošče nam pišite po cenik.

Pri naročilih za manj kakor 5 plošč, je poslati za vsako ploščo 5c več za poštnino. Za poštno povzetje (C. O. D.) računamo za stroške 20c. V vašo korist je toraj, da pošljete denar naprej in si prahrantite te stroške.

Pri naročilih od več kakor 6 plošč damo za vsakih 5 plošč 100 igel brezplačno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1049 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Nekaj opazk k Molekovi evoluciji.

(Dalje.)

Kar zapiše kak Jos. McCabe, je g. Moleku goli evangelij. Vidi se, da mu manjkajo gotove potrebne študije, da bi vsaj nekoliko znal ločiti med mnenji, če imajo res kako znanstvene podlago, in niso samole na kakem papirju.

Po McCabu ponavlja: "Prišla je nova znanost, biokemija, ki prodira v globino po drugih potih, in je odkrila (jaz podčrtal), da ni nikjer meje med živo in neživo snovjo. Nit organizmov, najnižjih stanic, se spaja z nitkami — kemičnih celic in te nitke se vlečejo v neskončnost materije in električne energije."

Ako je McCabe tega naziranja, naj je, in če g. Molek sprejme to, ga pustim pri tem. Trditve, da je živa snov nastala sama po sebi iz nežive snovi, da je samo po sebi vzkliklo življenje iz nežive prirode, da so nastala živa bitja, ki se že po svoji obliki in sestavi razlikujejo od neživih prirodnin, samo po sebi, po močeh, ki se tudi v neživi prirodi, to je nezmiselnost in gole sanje. Gosp. Molek, McCabe in drugi pa, kakor jim drago.

Na isto se nanaša, le v drugi obliki, trditve: "Točke, o kateri bi mogla veda reči: Tu je meja med živim in neživim — ni nikjer." Gola trditve.

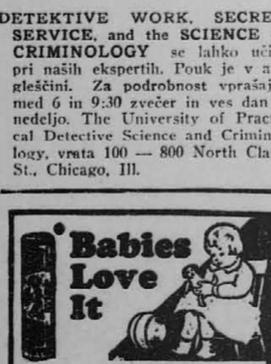
Ako g. Molek sam pripozna: "Biologija danes še ne more dati jasnega odgovora. Biolog in biokemik pravita kratkoma: "Ne vem. Danes še ne vem, delam pa noč in dan, da bom vedel," bi človek pričakoval, da bi se tudi še malo počakalo z zaključki, a stvar je kratkoma nezmiselnost, in kake nezmiselnosti ne bo odkrila nobena veda, temveč bo ostala nezmiselnost za vedno.

"Dolge in dolge dobe," milijoni in bilijoni let, naj piše tako Osborne ali Crile, so kratkoma — izbeganja, ker kos nikoli ne bo večji od celote, in učinek nikoli ne more prekašati vzroka.

G. Molek preide na "božanski red" narave. Nasprotnik je zopet precej okorno slikan, da je zaključek tem sijajnejši. — Rekel sem, da nočem govoriti o triku, a . . . hudo je. Sicer pa stvar čika precej že na smešno stran. "Vse je le dozvedno, relativno . . ." prav, prav, ali naj bi g. Molek to dozvedno in relativno merilo nastavil tudi za njegov — nered v naravi, pa bi ne videl mušic in požiral celih slonov. Vse je rdeče le, kadar kdo gleda skozi rdeča očala.

Ako je človeška roka ustrojena po salamandrovi nogi, če oko ni tako, da bi videlo tudi gotove praznine pod kako kapo, ako oslabi in je treba n-

DETEKTIVE WORK, SECRET SERVICE, and the SCIENCE of CRIMINOLOGY se lahko učijo pri naših ekspertih. Pouk je v angleščini. Za podrobnost vprašajte med 6 in 9:30 zvečer in ves dan v nedeljo. The University of Practical Detective Science and Criminology, vrata 100 — 800 North Clark St., Chicago, Ill.

Proti žledočnim nerednostim ni boljšega zdravila za otroke.

Mrs. Winslow's Syrup

taktni očala, je Stvarnik "imperfekten", in če bi bilo drugače urejeno, bi pa bilo nepopolnosti zopet cel koš, ker mala Micka se pritožuje, da jo muca gleda. Naravnost smešno. Sikanje na Stvarnika pa kaže, da pri takih brezstidnostih ne operira več samole kak omejen človeški razumček, temveč, da se mu je pridružil že srd, in preide stvar v drugi okrog, ki igra pri takih razpravah zelo važno vlogo, — volja.

G. Molek sicer kratkoma taji to voljo, kar je najboljša komodna stvar, kakor stori tudi tat, ki je kradel. Pri tem se sklicuje na svojo malenkost, ko sem nekoč naredil opazko, da je volja k slabemu nagnjena. "Ako je volja prosta, ne more biti nagnjena nikamor," filozofira psihološki modrijan. Pri tako enostavnih stvareh bi bilo škoda vsake besede, in bila bi tudi bob ob steno, kakor pravimo, ker gre pač zopet za — voljo. Sv. Pavel je zapisal: "Jaz nesrečnik! Kdo bo me otel iz telesa te smrti. Kajti kar hočem, tega ne delam, nego kar sovražim, to delam." A kaj bi kak apostolek in Pavelček proti kakemu McCabu ali dušeslovnemu velikanu med Slovenci v Chicagu? Menda je stari Terenc zapisal: "Difficile est, satiram non scribere — težko je, da ne izumim kake ostre."

(Dalje prih.)

JETIKA V NEMČIJI POJEMA.

V Nemčiji je jetika zelo masirjena, vendar je v zadnjih letih štjevalo smrtnih slučajev jetiko znatno padlo. L. 1920 je umrlo za jetiko 78.496 ljudi! L. 1925 pa 56.819. Jetika je pač socialna bolezen kakor nobena druga in jo je mogoče z gospodarsko-socialnimi sredstvi najlažje pobijati: ugodne stanovanjske razmere in dobra prehrana so poleg izolacije bolnikov z odprto jetiko najboljša orožja proti njej. A bolniki se dajo zopet ločiti od zdravih le tedaj, ako so stanovanjske razmere ugodne. Tačas je v Nemčiji 234.000 bolnikov z odprto jetiko: od teh še vedno znaten del nima lastne postelje, to je spi s kom skupaj. Nemci upajo, da bo število jetičnih trajno upadlo, kakor hitro bodo socialne razmere zadostno napredovale.

NAROČNIKOM V MINNESOTI

naznanjamo, da jih pride prihodnje dni obiskat naš potovalni zastopnik, Mr. John Kramarič. Pobiral bo naročnino, obenem pa bo imel v razprodaji raznovrstne knjige in gramofonske plošče. Vsem rojčkom se najtopleje priporočamo v naklonjenosti in jih prosimo, da mu gredo pri njegovem opravilu prijazno na roko.

Upravištvo A. S.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite
Telefon: Roosevelt 6221.
LOUIS STRITAR

2018 W. 21st Place. Chicago, Ill.

Vsaki čas in minuto dobite nas na telefon.
FRANK E. PALACZ, pogrebnik.
LOUIS J. ZEFERAN, pomočnik.
1916 W. 22nd Street
Phone: Canal 1267, Stanovanjski Rockwell 4882 in 8/40.